

Jaarverslag 2023

Naam:	De Stroming, Stichting voor Protestants Christelijk primair onderwijs in het Land van Heusden en Altena
Werkgeversnummer:	41239
Postbus:	161, 4250 DD Werkendam
Bezoekadres:	Waardhuizen 38
Postcode:	4287 LS
Plaats:	Waardhuizen

CvB : vaststelling 26 augustus 2024
RvC : goedkeuring 30 augustus 2024

Inhoudsopgave

Inhoud

1	Voorwoord	4
•	A Bestuursverslag	
2	Thema's vanuit wet- en regelgeving	5
2.1	Sociale Veiligheid	5
2.2	Onderwijsachterstandsmiddelen	5
2.3	Bijzondere bekostiging PO: Nationaal Programma Onderwijs	6
2.4	Allocatie	12
3	Visie en besturing	13
3.1	Missie en visie	13
3.1.1	Missie	13
3.1.2	Visie	13
3.2	Besturing	13
3.2.1	Onderwijsaanbod	13
3.2.2	Bevoegd gezag	14
3.2.3	Interne organisatiestructuur	15
3.2.4	College van bestuur, raad van commissarissen en gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	18
3.3	Naleving branchecode	18
3.4	Verslag toezichthoudend orgaan	18
3.5	Omgeving (internationaal, nationaal, regionaal, lokaal)	19
3.6	Toegankelijkheid en toelating	19
3.7	Klachten	20
3.8	Verantwoording en dialoog	23
4	Risicomanagement	24
4.1	Strategie en risico's	24
4.2	Verantwoording gevoerd risicomanagement	25
5	Bedrijfsvoering	26
5.1	Bedrijfsvoering	26
5.2	Duurzaamheid	26
6	Ontwikkelingen	27
6.1	Huisvesting	27
6.2	Ontwikkelingen bij of in de relatie met verbonden partijen (waaronder samenwerkings-	28
6.3	Zaken met politieke (overheidsprioriteiten) of maatschappelijke impact	28
6.4	Ontwikkelingen op het gebied van Onderzoek en ICT	28
6.5	Leerlingen	28
6.6	Personeel	29

6.6.1	FTE's	29
6.6.2	Ziekteverzuim	31
6.6.3	Coaching	33
6.6.4	Regeling professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders	34
6.7	Onderwijs en kwaliteit	35
6.7.1	Kwaliteit	35
6.7.2	Passend Onderwijs	36
7	Financiële paragraaf	37
7.1	Balans en toelichting	37
7.2	Staat van Baten en Lasten en toelichting	37
7.3	Kengetallen	38
7.4	Toelichting op investeringsbeleid	40
7.5	Treasury	40
7.6	Continuïteitsparagraaf	41
7.6.1	Gegevensset	41
7.6.2	Financieel meerjarenperspectief	42
8	Onderwijsprestaties op de scholen	45
	• B Jaarrekening	
9	Jaarrekening De Stroming	47
9.1	Jaarrekening	47
	• C Overige gegevens	
9.2	Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	72

1 Voorwoord

Voor u ligt het bestuursverslag 2023 van De Stroming, Stichting voor Protestants Christelijk primair onderwijs in het Land van Heusden en Altena.

In 2023 is het strategisch beleid van de stichting opnieuw vastgesteld, waarbij gebruik is gemaakt van input van verschillende betrokkenen binnen de organisatie. Leerlingen, leraren, directieleden, en leden van toezichthoudend bestuur en gemeenschappelijke medezeggenschapsraad stelden samen dat vanaf zomer 2023 gewerkt gaat worden onder het motto 'Leren groeien in verbinding'.

In dit bestuurlijk jaarverslag wordt verantwoord op welke manier de reguliere bekostiging vanuit de overheid is aangewend om tot het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs te komen. In het voorjaar van 2023 legde de inspectie van het onderwijs een vierjaarlijks bezoek af, waarbij de onderwijskwaliteit van De Stichting werd beoordeeld. We zijn tevreden met het oordeel 'Voldoende' dat op alle onderzochte terreinen werd afgegeven, maar we zijn ervan overtuigd dat we door juiste inzet van middelen nog beter kunnen worden.

M. (Martin) de Kock MBA-ME
College van Bestuur

• A Bestuursverslag

2 Thema's vanuit wet- en regelgeving

De Stroming legt in dit bestuursverslag verantwoording af over de politieke of maatschappelijke thema's voor het PO zoals benoemd in de brieven van de Minister en de RJO: Strategisch personeelsbeleid, Passend onderwijs; Allocatie van middelen naar schoolniveau; Besteding NPO gelden; Sociale Veiligheid & Onderwijs Achterstandsgelden.

2.1 Sociale Veiligheid

Sociale veiligheid is ook in 2023 een belangrijk thema voor onze scholen geweest. Vanuit de overheid zal in de aankomende jaren een meldpunt worden gecreëerd voor ouders en leerlingen, komt er een meldplicht sociale onveiligheid voor scholen en wordt de jaarlijkse monitoring op dit thema uitgebreid en verdiept.

De scholen van De Stroming werken actief aan de Sociale Veiligheid van leerlingen. Zo heeft iedere school een methode gerichte benadering van het verwerven en versterken van sociale vaardigheden, waarbinnen respectvolle omgang met de medemens wordt bevorderd.

Binnen De Stroming wordt gewerkt met een Veiligheidsplan, waarin ook de manier beschreven staat waarop de Sociale Veiligheid wordt beleefd door leerlingen en medewerkers. De peilingen die hiervoor worden gebruikt, zijn ook in 2023 gebruikt.

Iedere school beschikt over een contactpersoon. Wie dat is, staat beschreven in de schoolgids van de scholen. Ook beschikt De Stroming over 2 externe vertrouwenspersonen die kunnen worden benaderd met vragen & klachten over ervaren veiligheid. Elders in dit jaarverslag is een verslag van hun activiteiten in 2023 opgenomen.

2.2 Onderwijsachterstandsmiddelen

De onderwijsachterstandsmiddelen werden als volgt besteed:

School	Bedrag 2023 budget	Besteed aan
<i>'t Kompas - Werkendam</i>	€ 83.873	<i>* Extra personele bezetting. Dubbele bezetting groepen op sommige dagen, waardoor er groepjes kinderen individueel begeleid konden worden door een leerkracht, waardoor kindgerichte extra ondersteuning mogelijk was die aansluit bij wat er in de groep wordt aangeboden. * Inzet van extra uren OAS voor kindbegeleiding.</i>
<i>Eben Haëzer - Woudrichem</i>	€ 20.656	<ul style="list-style-type: none"> <i>• inzet van OAS voor ondersteuning aan groepjes leerlingen</i> <i>• inzet leerkracht waardoor er gekozen kon worden om in de onderbouw de groepsgrootte niet te groot te laten worden.</i>
<i>De Parel - Rijswijk</i>	€ 5.302	<ul style="list-style-type: none"> <i>• inzet van OAS voor ondersteuning aan groepjes leerlingen</i>

2.3 Bijzondere bekostiging PO: Nationaal Programma Onderwijs

School	Ontvangst Bedrag 2023	Gekozen interventies	resultaten
Het Bakken - Werkendam	€ 95.958	<p>*Extra ondersteuning en begeleidde extra instructie en inoefening in door onderwijsassistenten en leerkrachten</p> <p>*Scholingstraject Rekenkracht: borging en verder ontwikkelen</p> <p>*Begeleiding van gedrag op vrijdagmiddag in de bovenbouw door Kanjercoördinator</p> <p>*In schooljaar 22-23 groep 4 2 dagdelen per week extra ondersteunen/opsplitsen</p> <p>*Leesspecialist</p> <p>*Adviserend consult Cees Hereijgens</p> <p>*Per schooljaar 22-23 vormgeven Taalplein voor kleuters met taalachterstand</p>	<p>*Leerlingen hebben extra ondersteuning en instructie gekregen op de gebieden rekenen, spelling en begrijpend/technisch lezen. De meeste leerlingen lieten hierdoor groei zien binnen hun eigen ontwikkeling.</p> <p>*Nieuwe rekenmethode Wereld In getallen 5 is in schooljaar 21-22 ingevoerd. Rekenspecialist uit eigen team begeleidt de borging en verdere ontwikkeling middels groepsbezoeken, bieden ondersteuning, contact met uitgeverij en vormgeven en leiden teambijeenkomsten. Invoering rekenmethode en komen tot goed rekenonderwijs vindt gestructureerd en gedegen plaats. Kwaliteitskaart Rekenen is opgesteld. We zien de rekenresultaten in de groepen 3-6 groeien. De resultaten in de groepen 7 en 8 blijven nog achter.</p> <p>*Leerlingen worden extra gevolgd en begeleid op sociaal-emotioneel gebied. We zien in de praktijk dat de leerlingen hierdoor groeien en steviger worden op sociaal-emotioneel gebied. Ook vindt groepsbegeleiding plaats waardoor Kanjeractiviteiten doelgerichter gegeven kunnen worden.</p> <p>*Ondersteuning/opsplitsen vindt plaats, waardoor er gerichte instructie en begeleiding kan plaatsvinden op de hoofdvakken en er extra tijd en aandacht is voor gedrag binnen groep 4.</p> <p>*Leesspecialist heeft opleiding afgerond met deelcertificaten en is nu voorzitter van de LWG Taal/Lezen. Deze LWG initieert de ontwikkeling en borging op het gebied van taal/lezen.</p> <p>*Vanuit consult advisering gekregen over het meer hardop</p>

			<p>lezen van woorden en teksten in groep 3, snelheid naast correctheid en de elementen die van belang zijn bij begrijpend lezen.</p> <p>*Bij de meeste kleuters die deelnemen aan het Taalplein meten we groei in passieve en actieve woordenschat en groei in fonemisch bewustzijn.</p>
't Kompas - Werkendam	€ 68.833	<p>* Extra personele inzet ter begeleiding van leerlingen.</p> <p>* Grol-training in de groepen 5 t/m 8 (training m.b.t. groepsvorming, weerbaarheid).</p> <p>* Inzet van werkgroep kindgedrag en PBS. De werkgroep heeft uren gekregen om PBS weer met extra aandacht neer te zetten in de school.</p> <p>* Traject EDI/DPL met team door CED-groep (scholing).</p>	<p>Resultaten: Daar waar achterstand was ontstaan vanwege het gegeven thuisonderwijs (in bepaalde thuissituaties was dit moeilijk), was er ruimte om achterstanden in te lopen (d.m.v. extra ondersteuning in uitleg). Dat lukte niet in alle gevallen en daardoor werd er in sommige groepen op 2 niveaus les gegeven met extra inzet van leerkrachten.</p> <p>Resultaat: Bewustwording en kinderen leren hun grenzen aan te geven. Deze training had een positief effect op het klimaat in de klas.</p> <p>In elke groep hangt de poster met de gewenste gedragingen en afspraken.</p> <p>Met specifieke training en ouderavond voor groep 6.</p> <p>Resultaat: Sterke verbetering van gedrag in deze groep. De groep werd meer een groep en het welbevinden daarmee veel groter voor leerlingen en leerkrachten.</p> <p>Resultaat: PSB staat sterk in de school wat de basisrust om tot goed leren te komen ten goede komt. Afspraken zijn vastgelegd en worden nageleefd.</p> <p>Resultaat: Er worden krachtige lessen gegeven. Er is een kijkwijzer welke wordt gevolgd. Waarbij volgens dit model in alle groepen (1 t/m 8) instructie wordt gegeven.</p>

De Regenboog - Nieuwendijk	€ 67.667	<ul style="list-style-type: none"> • Grol training ingezet in de bovenbouw. Gericht op positieve groepsvorming en weerbaarheid. • Inzet extra onderwijsassistenten voor de verwerking van de instructie/lesstof in kleine groepen. Hierdoor vindt de verwerking plaats op niveau. • Begeleiding vanuit BCO op begrijpend lezen en leren anders organiseren. 	<ul style="list-style-type: none"> • In groep 8 is het positieve effect merkbaar: sociaal cohesie is sterker en de veiligheid van alle kinderen is veel beter gewaarborgd. Kinderen zijn aanspreekbaar in gemeenschappelijke taal. • Bij de reken- en taallessen wordt de instructie in grotere groepen gegeven. De differentiatie en de verwerking vindt plaats in kleinere groepen zodat elk kind gezien wordt en ondersteund of uitgedaagd, daar waar nodig. De resultaten laten een stijgende lijn zien. Hierdoor willen we deze werkwijze ook in de toekomst voortzetten. • Begrijpend lezen: zie ook hierboven. Er zijn groepsbezoeken afgelegd en het MT is ondersteund bij het borgen en implementeren van 'anders leren' met als doel hogere opbrengsten.
De Sprankel - Dussen	€ 15.167	<ul style="list-style-type: none"> • Kanjerinterventie 'Grip op de groep' vanuit Edux gericht op positieve groepsvorming en emotieregulatie. • Twee groepsbezoeken per leerkracht vanuit Cedin: Kansrijke combinatiegroepen. Met aandacht voor executieve functies en metacognitie en feedback geven aan kinderen en kinderen onderling. • Uitbreiding IB-uren. • Inzet onderwijsassistent. • Aanschaf buitenspeelmateriaal en digibord. 	<ul style="list-style-type: none"> • De Kanjerinterventie heeft gezorgd voor een positieve groepsvorming. Kinderen hebben elkaar en zichzelf beter leren kennen en kunnen zich daardoor beter aan elkaar aanpassen. • Startende IB-er heeft meer tijd gekregen om de IB-taken op school eigen te maken en in te zetten op passend onderwijs. • Inzet onderwijsassistent: Werken (en instructies) in kleinere groepen t.b.v. leerlingen met extra onderwijsbehoeften. Maar ook a.d.h.v. techniekonderwijs kinderen leren om elkaars talenten te benutten en hun vaardigheden omtrent samenwerking te vergroten. • Aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling o.a. tijdens buitenspeelactiviteiten. Samen met de andere basisschool hebben we

			<p>geïnvesteed in buitenspeelmateriaal. Zoals een tafeltennistafel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Door de aanschaf van een nieuw digibord hebben we meer mogelijkheden voor bewegend leren (bewegingscamera).
Eben Haëzer - Woudrichem	€ 37.509	<ul style="list-style-type: none"> • Inzet extra OAS • Cursus met woorden in de weer • Inzet personeel 	<ul style="list-style-type: none"> • De oas kan met kleine groepjes werken aan woordenschat. We zien de taalontwikkeling als een uitdaging om aan te werken, ook in de toekomst • Alle leerkrachten hebben de cursus met woorden in de weer gevolgd. We willen extra nadruk leggen op uitbreiding van woordenschat binnen alle groepen. • Door extra inzet op personeel is er tijd om collegiale consultaties uit te laten voeren gericht op woordenschat en rekenontwikkeling.
d'Uylenborch - Almkerk	€ 57.167	<ul style="list-style-type: none"> • Extra inzet van personeel en ondersteuning: Klassenverkleining • Extra begeleiding/handen in de klas: onderwijsassistent • effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren: implementatie en borging nieuwe methode voor Begrijpend Lezen • effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren: Interventie op Spelling • effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren: Inzet personeel voor specifieke interventies: Rekenspecialist • Extra ondersteuning IB • Ontwikkeling van de Executieve functies van leerlingen • Fonemisch bewustzijn 	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben 9 groepen gecreëerd zodat we meer kans en tijd konden bieden voor instructie en ondersteuning • Door meer persoonlijke instructie in kleine groepen zijn leerlingen gegroeid in hun ontwikkeling. Ook leerlingen met een specifieke instructiebehoefte kregen op deze manier de begeleiding die bij hen past. • Met de nieuwe actuele methode hebben we ons onderwijs op het gebied van begrijpend lezen verbeterd. Goed kunnen begrijpen wat je leest is een onmisbaar ingrediënt om te komen tot schoolsucces. Dit is een evidence based methode. • door de aanschaf van effectieve werkboeken en Letterster laten de leerlingen groei zien op dit vakgebied. • De inzet van de rekenspecialist heeft een

			<p>positief effect gehad op de leerresultaten op het gebied van rekenen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De specifieke ondersteuning door de IB -er zien we dat leerkrachten nog beter in staat zijn om hun instructie af te stemmen op de leerdoelen van de leerlingen, waardoor de resultaten verbeterd zijn. • We hebben vooral ingezet op Metacognitie en zelfregulatie wat effectief is om te leren plannen en monitoren van hun eigen leerproces. • Door de aanschaf van materialen die specifiek gericht zijn op de ontwikkeling van het fonemisch bewustzijn, zijn de kleuters gegroeid in de ontwikkeling van beginnende leesvaardigheid.
De Verrekijker - Waardhuizen	€ 15.458		
De Parel - Rijswijk	€ 75.250	<p>Uitbouwen van het werken aan executieve functies voor leerlingen. Doorzetten VVE begeleiding bij leerling. *Extra ondersteuning en begeleidde extra instructie en inoefening in door onderwijsassistenten en leerkrachten Reken- en taalcoördinator inzetten</p>	<p>Voor executieve functies heeft m.b.v. Breinhelden schoolbreed ontwikkeling plaatsgevonden.</p> <p>VVE en extra begeleiding NT2 kleuters en groep 3 leerlingen hebben plaatsgevonden.</p> <p>Daar waar achterstand is ontstaan vanwege het gegeven thuisonderwijs), was er ruimte om achterstanden in te lopen (extra instructies aangeboden).</p> <p>De rekencoördinator heeft de implementatie van WIG5 aangestuurd en begeleid. Daarnaast was er specifieke ondersteuning aan leerkrachten op rekengebied.</p> <p>De taalcoördinator heeft de implementatie van TaalActief5 gevolgd. En de werkgroep taal/lezen aangestuurd om samen het lezen te stimuleren.</p>
De Zaaier - Andel	€ 52.792	<p>Doorzetten VVE begeleiding bij leerling-inzetten en uitbouwen levelwerk en Leerplein - uitvoering plan van aanpak</p>	<p>VVE begeleiding heeft plaatsgevonden - levelwerk is uitgebouwd naar lagere groepen/plan en eerste</p>

		<p>rekenen -scholing EDI/PDL en collegiale intervisie en visitatie-aandacht aan-ontwikkelen van welbevinden van leerlingen-klassenverkleining maatregelen en extra personeel (onderwijsassistenten) in groep 5 in het bijzonder en andere groepen-algehele coördinatie van NPO plan</p>	<p>stappen gezet voor Leerplein- van aanpak rekenen is opgesteld en is uitgevoerd, de resultaten zijn positief (Cito M meting)/ professionalisering voor directe instructie en collegiale consultatie-visitatie/ /klassenverkleining doorgevoerd(extra groep gevormd)- inzet onderwijsassistenten voor ondersteuning opheffen leerachterstanden</p>
De Ark - Meeuwen	€ 12.542	<p>Inzet van uren OA Uitbreiding uren IB t.b.v. HB leerlingen Aanschaf materialen t.b.v. verhogen resultaten lezen (bibliotheekboeken, materialen voor close reading, aanschaf VLLset)</p> <p>Aanschaf materialen t.b.v. sociaal-emotionele vorming.</p>	<p>De OA heeft leerlingen begeleid in groepjes of 1 op 1 die achterstand hadden op gebied van lezen, begrijpend lezen, rekenen) Inzet van Bouw/letterster o.l.v. OA. Leerlingen hebben baat bij de individuele of groepsinstructie. In de combigroep is er niet altijd gelegenheid om deze xtra begeleiding te geven. We zien dat de resultaten van deze individuele leerlingen op leesgebied verbeterd zijn. Ook de inzet van het structureel inzetten van het leescircuit heeft geholpen aan betere resultaten.</p> <p>We hebben ook gekozen voor een gedeeltelijke inzet van de gelden in materiaal, zodat we daar blijvend gebruik van kunnen maken.</p> <p>Op sociaal-emotioneel gebied hebben we vooral ingezet om de kanjertraining te versterken. Dit heeft nog niet het gewenste resultaat gebracht.</p>
Het Fundament - Genderen	€ 45.500	<p>Inzet OA voor extra begeleiding van kinderen (ind of in een groepje)met Bouw, Ralfilezen of rekensprint. Inzet leerkracht om enkele groepen te draaien. Professionalisering van leerkrachten" Kanjercoördinator, cursus MSV Kanjierinterventie in groep 8.</p>	<p>Het werken in enkele, niet te grote klassen heeft de leerkrachten ruimte gegeven om goede begeleiding te geven. De resultaten op leesgebied zijn verbeterd, zowel op technisch als begrijpend lezen. Door inzet van de kanjercoördinator heeft de Kanjertraining een boost gekregen. Er zijn klassenbezoeken afgelegd en leerkrachten krijgen advies/tips. Hierdoor kan er in een vroeg stadium interventie gepleegd worden in een groep. Er heerst een goede sfeer in de groepen en tussen de leerlingen onderling. De kanjerinterventie in de groep</p>

			heeft een goede uitwerking gehad. Ook mede door stabiele leerkrachten in de groep heeft de groep de basisschool goed af kunnen sluiten. Met sprongen vooruit integreren in de methode heeft het voordeel opgeleverd dat kinderen ook op een andere manier en met ander materiaal kunnen rekenen om het doel te halen.
Bovenschools	€ 0		
Totaal niet bestede NPO middelen € 669.479, deze worden in de komende jaren nog ingezet.			

Alle scholen van De Stroming hebben voor de zomervakantie van 2021 een schoolscan gemaakt op basis waarvan zij een schoolprogramma (plan van aanpak) hebben opgesteld. Alle scholen hebben dit gedaan met instemming van de medezeggenschapsraad, waarin ouders en personeel zijn vertegenwoordigd. Afhankelijk van de voortgangresultaten die medio 2022 te zien waren, is het aanbod gecontinueerd en/of aangepast.

Er zijn geen NPO-middelen aangewend om derden in te huren.

2.4 Allocatie

De bekostiging van de scholen voor kalenderjaar 2023 was gebaseerd op het leerlingenaantal op 1 februari 2022.

Voor de allocatie van de middelen is deze baten het vertrekpunt voor elke schoolbegroting. Voorbereid door de beleidsgroep Financieel & Materieel gaat het directieurenberaad akkoord met het voorstel om een bedrag aan bovenschoolse afdracht per leerling over te dragen aan het bovenschools niveau. Inzichtelijk wordt gemaakt in de begroting wat van deze afdracht bovenschools bekostigd wordt. Ook wordt op een vergelijkbare wijze vastgesteld wat het budget is voor elke school.

Elementen van de begroting zijn twee met elkaar samenhangende perspectieven:

- het financiële perspectief: het afstemmen van de lasten op de baten, uitgezet in tijd en geld, zodat monitoring en controle mogelijk is;*
- het onderwijskundige perspectief: borging van kwaliteit en ontwikkeling van een imago dat geassocieerd wordt met betrouwbaarheid, hoge prestaties en innovatie.*

Ook kennen we uitgangspunten bij de begroting en het toewijzen van de middelen.

Zo vormen onze kernwaarden het vertrekpunt, dient de begroting gericht te zijn op continuïteit van de organisatie, moet de jaarbegroting passen in het meerjaren perspectief, dient er openheid te zijn naar belanghebbenden, dient de begroting een financiële vertaling te zijn van inhoudelijk (onderwijskundig) gemaakte keuzes conform het schoolplan en streven we naar een in principe sluitende begroting voor alle afzonderlijke scholen. We hanteren enkele centraal vastgestelde kengetallen, zoals de bandbreedte voor personele inzet en ratio's voor schoolmanagement, interne begeleiding en leerkracht - leerling.

3 Visie en besturing

3.1 Missie en visie

3.1.1 Missie

Het is onze missie kinderen tussen de 4 en 12 jaar, die in het Land van Heusden en Altena wonen, onderwijs te bieden vanuit protestants-christelijke waarden en normen. Dat doen wij vanuit de kracht van verbinding en samenwerking. Hierbij delen we expertise en tonen we solidariteit. We werken vanuit wederzijds respect, betrokkenheid op de kinderen en aandacht voor elkaar. We streven naar thuisnabij onderwijs voor ieder kind, waarbij in elke kern van de gemeente Altena een school is.

3.1.2 Visie

Onze stip op de horizon: Wij zijn door meer inclusief onderwijs in staat tegemoet te komen aan onderwijsbehoeften van de kinderen op een manier waarbij zij zich veilig, gezien en gewaardeerd voelen. We halen resultaten die passen bij de leerlingenpopulatie en achtergronden van ouders. We streven ernaar om samen met partners binnen en buiten de organisatie het onderwijs te ontwikkelen zodat de kinderen een waardevolle bijdrage leveren aan de samenleving van vandaag en morgen.

3.2 Besturing

De Stroming is een stichting en als vereniging opgericht op 23 november 2000 statutair gevestigd in de gemeente Altena). De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 18061433. Zoals in de statuten van de stichting was omschreven stelt De Stroming zich ten doel werkzaam te zijn tot oprichting en instandhouding van basisscholen voor protestants-christelijk onderwijs in de kernen van de gemeente Altena, waarbij elke school zoveel mogelijk vrijheid krijgt om binnen de kaders van het bestuur haar eigen schoolcultuur te realiseren.

De Stroming is volledig gericht op het algemeen nut. Dit blijkt uit de statutaire doelstelling van de stichting en de voorgenomen en uitgevoerde activiteiten. De Stroming dient met nagenoeg geheel van al haar activiteiten het algemeen belang. De stichting heeft geen winstoogmerk met het geheel van haar activiteiten die het algemeen belang dienen.

De Stroming en de mensen die rechtstreeks bij de stichting betrokken zijn, voldoen aan de integriteitseisen, zoals de ANBI wetgeving voorschrijft. Geen enkel natuurlijk persoon of rechtspersoon beschikt over het vermogen van de instelling alsof het zijn eigen vermogen is. Bestuurders en beleidsbepalers mogen geen meerderheid hebben in de zeggenschap over het vermogen van de instelling.

De Stroming houdt niet meer vermogen aan dan redelijkerwijs nodig is voor het werk van de instelling. Als stichting zien we toe op rechtmatige en doelmatige besteding van het eigen vermogen. De Stroming heeft een strategisch beleidsplan, dat iedere vier jaar wordt geëvalueerd en geactualiseerd. Bij de uitvoering van haar beleid ziet de stichting toe op een redelijke verhouding tussen beheerkosten en bestedingen.

Statutair is vastgelegd, dat geld dat overblijft na opheffing van de stichting wordt besteed aan een ANBI, of aan een buitenlandse instelling die voor minimaal 90% gericht is op het algemeen nut. De Stroming voldoet aan de administratieve verplichtingen die de ANBI-status vereisen en publiceert specifieke gegevens op de eigen website.

3.2.1 Onderwijsaanbod

In 2023 is op de scholen van De Stroming vervolg gegeven aan het verzorgen van onderwijs met een goede en gedifferentieerde instructie, een goed klassenmanagement en een veilig pedagogisch klimaat. De kinderen die achterstanden lieten zien in hun vorderingen of in hun sociaal-emotioneel functioneren zijn met inzet van de middelen vanuit NPO ondersteund in hun onderwijsbehoeften.

De gedragsvragen van leerlingen zijn nog steeds aanwezig. Alhoewel de scholen van De Stroming in 2023 een klein aantal leerlingen hebben verwezen naar speciaal (basis) onderwijs, worden meer en meer leerlingen met gedragsvragen in de schoolondersteuningsteams besproken.

Alle scholen van De Stroming zien een goed en veilig pedagogisch klimaat als de basis voor het onderwijs aan de kinderen. In principe werken alle scholen nog met het leerstofjaarklassensysteem, maar hierbinnen worden verschillende alternatieven en differentiatievormen toegepast. Steeds meer scholen oriënteren zich op het onderwijs anders te organiseren. Vaak gaat dit gepaard met een heroverweging van de schooltijden.

De kleine(re) scholen van De Stroming werken met combinatieklassen en soms ook met drie-combi's. Zij gebruiken hiervoor het concept 'kansrijke combinatieklassen'.

Zie hoofdstuk 8 voor een verslag per school.

3.2.2 Bevoegd gezag

De Stroming is sinds 22 juni 2022 een stichting en heeft haar statutaire zetel in de gemeente Altena.

Naam/Bevoegd gezag	De Stroming Stichting voor Protestants Christelijk primair onderwijs in het Land van Heusden en Altena
E-mail	bestuur@destroming.eu
Website	www.destroming.eu
Administratie/Bestuursnummer	41239
Kamer van Koophandel	18061433

Voorzitter raad van commissarissen	de heer T. Groeneveld
College van bestuur	de heer M. de Kock

Situering van de scholen

CBS De Ark – BRIN 05AY
Dorpsstraat 62, 4268 GK Meeuwen
Telefoon: 0416 – 35 23 41
Directeur: mevrouw J. Wijnands-Westerlaken

CBS Het Baken - BRIN 08BK
Koelemaaiër 1, 4251 DT Werkendam
Telefoon: 0183 – 50 14 86
Directeur: de heer J.A. Nieuwkoop

CBS Eben Haëzer - BRIN 06WN
Oude Ban 14, 4285 TH Woudrichem
Telefoon: 0183 – 30 93 38
Directeur: mevrouw C. Verschoor-van As

CBS Het Fundament - BRIN 06OW
Van der Beekstraat 14, 4265 HS Genderen
Telefoon: 0416 – 35 50 74
Directeur: mevrouw J. Wijnands-Westerlaken

CBS 't Kompas – BRIN 09UJ
Hooflanden 1, 4251 BE Werkendam
Telefoon: 0183 – 50 19 55
Directeur: de heer W.D. Hulshof

CBS De Parel – BRIN 04TK
Kruisstraat 31, 4284 EB Rijswijk
Telefoon: 0183 – 44 19 83
Directeur: mevrouw H.G. van Gammeren

PCB De Regenboog – BRIN 07ZY
Hasselmanstraat 1, 4255 HL Nieuwendijk
Telefoon: 0183 – 40 22 22
Directeur: de heer A.D. van Ooijen

CBS De Sprankel – BRIN 05NM

*Wilhelminaplantsoen 1b, 4271 AX Dussen
Telefoon: 0416 – 39 11 09
Directeur: mevrouw K.C. Dekker - Schaap*

*CNS d'Uylenborch – BRIN 07JC
De Borchgravestraat 54, 4286 BN Almkerk
Telefoon: 0183 – 40 13 39
Directeur: mevrouw A.H. Schermers-van Elderen*

*CBS De Verrekijker – BRIN 04VV
Waardhuizen 38, 4287 LS Waardhuizen
Telefoon: 0183 – 44 13 03
Directeur: mevrouw A.H. Schermers-van Elderen*

*CBS De Zaaier – BRIN 04JF
Burgemeester Baxlaan 3, 4281 KN Andel
Telefoon: 0183 – 44 19 77
Directeur a.i.: de heer G.W. Sterk*

3.2.3 Interne organisatiestructuur

De Stroming is een stichting en kent de volgende organen:

- het bestuur, bestaande uit het college van bestuur (CvB)*
- de interne toezichthouder, bestaande uit de raad van commissarissen (RvC)*
- de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR)*

De raad van commissarissen ziet toe op het bestuur. Het college van bestuur fungeert als het bevoegd gezag. Voor de dagelijkse gang van zaken wordt de stichting bestuurd door het college van bestuur. Het college van bestuur is voorzitter van het directeurenberaad en onderhoudt een nauw contact met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad. Het college van bestuur stelt het beleid vast.

Elke school heeft een directeur die integraal verantwoordelijk is voor zijn of haar school. Elke school heeft een medezeggenschapsraad en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad bestaat uit zowel personeelsleden als uit ouderleden.

Het bestuursbureau verleent ondersteunende diensten en heeft de volgende medewerkers:

Mevrouw A. Scherff-Jonkman, secretaresse.

Mevrouw E. van Es-van Noorloos, beleidsmedewerker HRM.

Mevrouw M. van Helvoirt, mevrouw T. Tankens, controller (na vertrek van mw. Van Helvoirt in het voorjaar is dhr. G. Jansen een aantal maanden controller a.i. geweest).

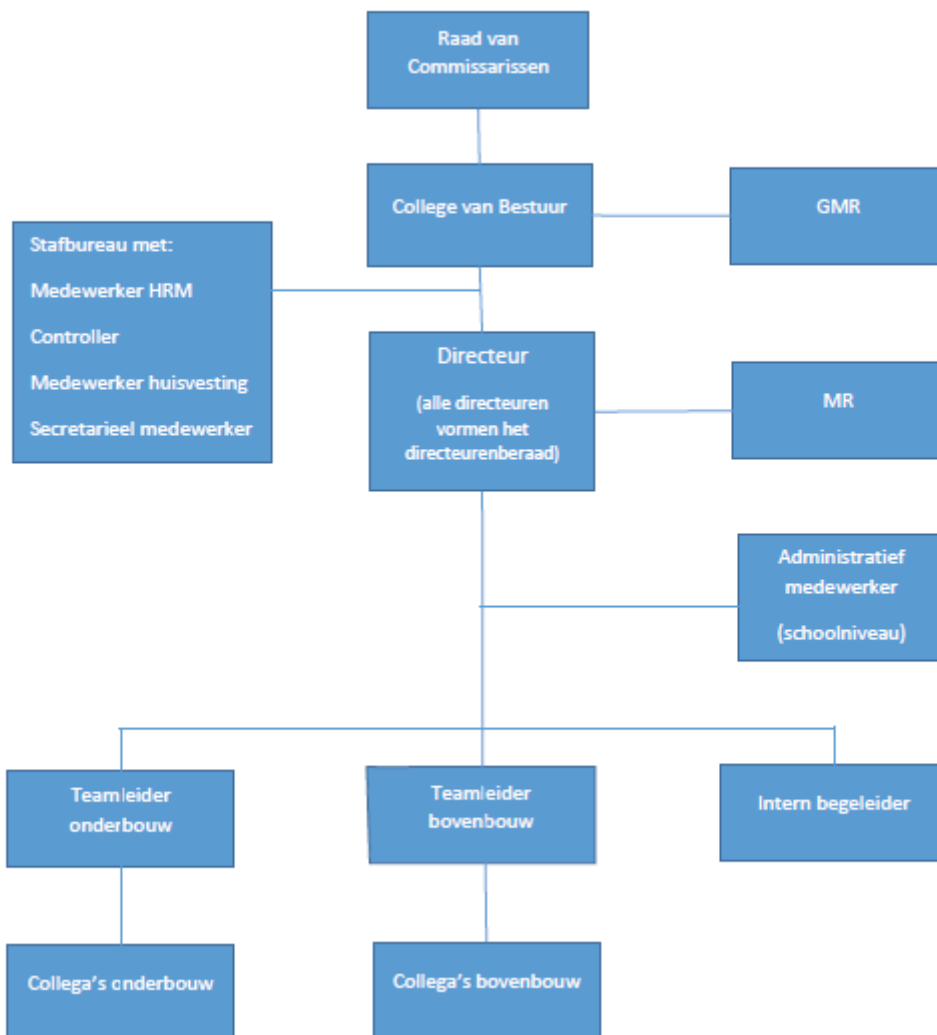
De heer R. de Goeij, beleidsmedewerker huisvesting

De stichting heeft een bovenschoolse Talentengroep die gehuisvest is op de Eben Haëzer in Woudrichem, een bovenschoolse Werkplaats is gehuisvest op Het Bakken in Werkendam.

De stichting heeft een klein bestuurskantoor op De VerreKijker in Waardhuizen, waar de beleidsmedewerker HRM (personeel), de controller en de secretaresse werkzaam zijn.

Organogram:

3.2.4 College van bestuur, raad van commissarissen en gemeenschappelijke medezeggenschapsraad

De Strooming heeft een raad van commissarissen in 2023 bestaande uit:

- De heer T. Groeneveld (voorzitter);
- De heer K.A.J. Oudshoorn (vice-voorzitter)
- Mevrouw R. Bouman (lid);
- Mevrouw P.W.J. van Dalen-van Balen (lid);
- De heer A. Smits (lid).

Het college van bestuur van De Strooming bestaat uit dhr. M. de Kock.

Betaalde en onbetaalde (neven)functies van de bestuurders en toezichhouders

Overzicht nevenfuncties college van bestuur:

<i>De heer M. de Kock</i>	<i>mede eigenaar Syncoop Advies VOF (bezoldigd)</i>
<i>Overzicht nevenfuncties directeuren:</i>	
<i>Mevrouw H.G. van Gammeren</i>	<i>Geen</i>
<i>Mevrouw K.C. Dekker - Schaap</i>	<i>Geen</i>
<i>Mevrouw J. Wijnands-Westerlaken</i>	<i>deelname aan projectgroep vanuit de Marnix Academie (bezoldigd)</i>
<i>Mevrouw A.H. Schermers-van Elderen</i>	<i>Raadslid namens CU in gemeente Altena (bezoldigd), pastoraal medewerker Vrije Evangelische Gemeente de Burcht Sleeuwijk (onbezoldigd),</i>
<i>Mevrouw C. Verschoor-van As</i>	<i>Leidinggevende gehandicapten catechese (bezoldigd)</i>
<i>De heer A.D. van Ooijen</i>	<i>Geen</i>
<i>De heer J.A. Nieuwkoop</i>	<i>Geen</i>
<i>De heer W.D. Hulshof</i>	<i>Eindredacteur Kruispunt, magazine van de Protestantse Gemeente Gorinchem (onbezoldigd)</i>

Overzicht nevenfuncties leden raad van commissarissen:

<i>De heer T. Groeneveld</i>	<i>Lid commissie Governance, cultuur en organisatie Verus Woerden (onbezoldigd), Lid raad van commissarissen Huisarts en Zorg Gorinchem (bezoldigd), Voorzitter raad van toezicht Stichting De Stroming Altena (bezoldigd), Voorzitter raad van toezicht Stichting De Waarden Zevenbergen (bezoldigd), ouderling met bijzondere opdracht PKN Dongen-Rijen (onbezoldigd), Lid Regionaal College voor het Opzicht van de PKN regio Noord-Brabant/Limburg en Réunion Wallone (onbezoldigd)</i>
<i>De heer K.A.J. Oudshoorn</i>	<i>Oudshoorn Vastgoed advies als ZZP-er - eigenaar van dit bedrijf in de functie van bouwkundig adviseur / projectleider (bezoldigd), PKN Hervormde Gemeente Rijswijk binnen de kerkenraad werkzaam als diaken (onbezoldigd)</i>
<i>Mevrouw R. Bouman</i>	<i>Geen</i>
<i>Mevrouw P.W.J. van Dalen-van Balen</i>	<i>Geen</i>
<i>De heer A. Smits</i>	<i>Geen</i>

Noch bij het college van bestuur, noch bij de directeuren, noch bij de raad van commissarissen is sprake van conflicterende nevenfuncties.

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad bestond in 2023 uit de volgende leden:

<i>naam</i>	<i>functie</i>	<i>geleding</i>	<i>school</i>
<i>Mevr. M. Vink</i>	<i>voorzitter</i>	<i>ouder</i>	<i>'t Kompas</i>
<i>Mevr. M. de Boon</i>	<i>secretaris</i>	<i>personeel</i>	<i>De VerreKijker</i>
<i>Mevr. J. van Kooten</i>	<i>vice voorzitter</i>	<i>ouder</i>	<i>Eben Haëzer</i>
<i>Mevr. C. van As</i>	<i>lid</i>	<i>personeel</i>	<i>De Regenboog</i>
<i>Mevr. A. Tolenaars</i>	<i>lid</i>	<i>ouder</i>	<i>De Regenboog</i>
<i>Dhr. A. de Jong</i>	<i>lid</i>	<i>ouder</i>	<i>De Sprankel</i>
<i>Mevr. E. Donders</i>	<i>lid</i>	<i>personeel</i>	<i>Het Fundament</i>

3.3 Naleving branchecode

Bij De Stroming zijn bestuur en toezicht zowel functioneel als organiek gescheiden.

De raad van commissarissen hanteert voor haar functioneren en toezichthoudende rol de in de codes voor goed bestuur (van primair onderwijs) opgenomen aanbevelingen van goed bestuur. Er is geen sprake van afwijkingen ten opzichte van de code goed bestuur. De nieuwe (december 2020) Code Goed Toezicht wordt aangehouden.

De volgende gedragscodes zijn binnen de stichting van toepassing:

- 1. Klokkenluidersregeling van mei 2022 welke in werking is getreden vanaf 1-6-2022*
- 2. Gedragscode welke door het CvB is vastgesteld per 17-4-2021.*

In 2023 heeft er collegiale consultatie plaatsgevonden met het toezichthoudend deel van het bestuur van Stichting Kalisto te Woerden e.o.

3.4 Verslag toezichthoudend orgaan

Verslag Raad van Commissarissen van Stichting De Stroming 2023

Algemeen

De Raad van Commissarissen (RvC) hanteert voor zijn functioneren “de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs” en de “Code Goed Toezicht” van de VTOI-NVTK. Er hebben zich binnen de RvC geen situaties voorgedaan waarbij er sprake was van (potentieel) tegenstrijdig belang. Wel is er extra aandacht besteed aan dit onderwerp waarbij ook de GMR is betrokken.

De RVC heeft in 2023 7x vergaderd. Voorafgaand aan elke vergadering heeft de RVC een overleg zonder bestuurder. Aan het eind van elke vergadering wordt het besprokene geëvalueerd door één van de deelnemers van de vergadering.

Belangrijkste agendapunten RVC

- Het goedkeuren van het beleidsplan en het volgen van de voortgang hiervan.
- Het kennismaken van het inspectierapport van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, voorafgaand aan het uitbrengen van deze rapportage heeft een delegatie van de RVC overleg gehad met de inspectie.
- Huisvesting van de diverse scholen en de strategische consequenties hiervan.
- Strategische samenwerking met de diverse partners in het onderwijs.
- Goedkeuren begroting 2024 en jaarrekening 2023.
- Diverse rapportages op het gebied onderwijs, personeel en financiën.

Commissies

De RvC werkt met een tweetal commissies: een auditcommissie en een remuneratiecommissie. Deze commissies bereiden belangrijke besluiten voor die de RvC moet gaan nemen. De reglementen van deze commissies zijn door de RvC vastgesteld. De auditcommissie heeft zich in 2023 beziggehouden met het functioneren van de extern accountant en de opvolging hiervan. Het overgaan van de administratie van het administratiekantoor naar de Willem van Oranje scholengroep en het advies uitbrengen aan de RVC met betrekking tot de jaarrekening 2023 en de begroting 2024. Tevens is er aandacht besteed aan de rechtmatige en doelmatige besteding van de middelen.

Bespreekpunten van de remuneratiecommissie waren de bezoldiging van de Bestuurder en de RVC in 2023. Tevens zijn er functioneringsgesprekken met de Bestuurder gehouden, hierbij zijn ook afvaardingen van de GMR, directeurenberaad en bestuurskantoor betrokken. Daarnaast is ook het opleidingsprogramma van de bestuurder aan de orde geweest en goedgekeurd.

Overleg Bestuurder en Voorzitter RvC

Voorafgaand aan de reguliere RVC vergadering hebben de bestuurder en de voorzitter van de RVC agendaoverleg en de punten in het periodieke bestuur verslagen. Daarnaast klankborden de Bestuurder en Voorzitter regelmatig over diverse kwesties indien noodzakelijk vindt hierover terugkoppeling plaats in de reguliere RvC vergaderingen.

Permanente Educatie en Zelfevaluatie

De voorzitter RVC heeft deelgenomen aan het jaarlijks VTOI NVTK congres. Tevens hebben de voorzitter RVC en bestuurder deelgenomen aan een seminar over ontwikkelingen in het onderwijs georganiseerd door een extern consultant.

In het kader van de zelfevaluatie van de RVC heeft in 2023 een collegiale visitatie plaatsgevonden met de Raad van Toezicht Kalisto Scholengroep te Woerden. In deze sessie werden de onderlinge werkwijzen en dilemma's uitgewisseld. Hierdoor kregen we een scherper beeld op ons eigen functioneren en het profiel van het toezichthoudend orgaan.

Stakeholders

- De GMR: een delegatie van de RvC heeft een GMR bezocht. Tevens vindt er ongeveer 2 keer per jaar een driehoeksoverleg plaats met de voorzitters van Bestuur, GMR en RvC plaats.
- In 2023 is er een bijeenkomst georganiseerd door de Bestuurder over inclusiever onderwijs, waarbij o.a. aanwezig waren vertegenwoordigers van GMR, RvC, directeuren, lokale MR'en
- Leden van de RvC hebben de kerstmarkt bezocht die was georganiseerd voor het gehele personeel van de Stroming
- Door omstandigheden hebben er in 2023 geen schoolbezoeken door de RvC plaatsgevonden. Deze zijn voor 2024 weer ingepland.

Belangrijkste agendapunten RVC 2024

- Voortgang kwaliteit onderwijs
- Besteding bovenmatige reserves en NPO gelden
- Strategische samenwerkingsverbanden.
- Benoeming nieuwe commissaris
- Benoeming accountant

Tot slot

Wij willen onze dank uitspreken aan al het onderwijzend personeel en stafmedewerkers van de stichting. Zonder hun inzet zou de Stroming niet die mooie organisatie zijn die het nu is en bovendien zouden de leerlingen niet het protestantse christelijk onderwijs krijgen zoals het nu gegeven wordt.

3.5 Omgeving (internationaal, nationaal, regionaal, lokaal)

Internationalisering speelt op de scholen van De Stroming geen rol. Er lopen geen uitwisselingsprogramma's. We verwachten ook in de komende jaren weinig impact van internationalisering.

De Stroming is op nationaal niveau lid van de PO-raad en van Verus. Ook is De Stroming partner in onderwijs en ontwikkeling van de Marnix Academie. Dit in het kader van 'opleiden in de school'. In 2023 waren onze 11 scholen gecertificeerd opleidingsschool.

Op regionaal niveau maakt De Stroming uit van twee samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs.

In vereniging samenwerkingsverband Driegang (28.16) participeren: Het Bakken Werkendam, 't Kompas Werkendam, De Regenboog Nieuwendijk, De Sprankel Dussen, d'Uylenborch Almkerk, Eben Haëzer Woudrichem, De VerreKijker Waardhuizen, De Parel Rijswijk en De Zaaier Andel.

In stichting samenwerkingsverband PO Langstraat, Heusden, Altena (30.10) participeren Het Fundament Genderen en De Ark Meeuwen.

Lokaal en regionaal heeft De Stroming een samenwerkingsovereenkomst met de Willem van Oranje scholengroep, statutair gevestigd in Waalwijk, deze is per 1 januari 2024 gefuseerd met stichting CVO-AV te Gorinchem en gaat verder onder de naam Stichting Willem van Oranje Onderwijsgroep. In 2021 is een intentieovereenkomst tot bestuurlijke samenwerking voorbereid door de volgende besturen: CBS de Brug te Waspik, CB de Rank te Sprang-Capelle, PCB de Morgenster te Sleeuwijk, Stichting Scholengroep Willem van Oranje te Waalwijk en stichting voor Protestants-Christelijk Onderwijs De Stroming in Altena.

3.6 Toegankelijkheid en toelating

De scholen die ressorteren onder De Stroming zijn scholen die regulier basisonderwijs bieden aan leerlingen van 4 - 12 jaar. Deze scholen zijn algemeen toegankelijk, waarbij de protestants-Christelijke grondslag dient te worden gerespecteerd.

Er zijn echter grenzen aan de mogelijkheden van de scholen. Aan niet alle kinderen kan, bijvoorbeeld bij bepaalde problematieken, een passende plek worden geboden. De mogelijkheden voor de scholen zijn vastgelegd in het schoolondersteuningsprofiel (SOP). Voor leerlingen die niet op de school van hun keuze terecht kunnen, wordt in overleg met de ouders binnen de stichting dan wel binnen het samenwerkingsverband Passend Onderwijs gezocht naar een passende onderwijsplek.

3.7 Klachten

Zie ook de bijlage voor het jaarverslag van de vertrouwenspersonen.

Bij 'De Stroming' zijn twee externe vertrouwenspersonen ten behoeve van ouders en medewerkers aangesteld. De aanstelling van twee externe vertrouwenspersonen heeft meerdere voordelen. In de eerste plaats hebben medewerkers en ouders de keus aan wie zij hun kwestie willen voorleggen; de ene externe vertrouwenspersoon is een man, de andere een vrouw. Ten tweede kan, in geval van een klacht van een medewerker jegens een andere medewerker, de klager zich tot de ene vertrouwenspersoon wenden, en de aangeklaagde tot de andere. Van deze mogelijkheid is in dit verslagjaar overigens geen gebruik gemaakt. In de derde plaats kunnen de externe vertrouwenspersonen onderling de taken verdelen en elkaar vervangen in geval van vakantie of ziekte.

Het onderhavige jaarverslag bevat een geanonimiseerd overzicht van de klachten en consultaties die bij de externe vertrouwenspersonen zijn binnengekomen, voorzien van een toelichting en met vermelding van het resultaat. Tot slot doen de vertrouwenspersonen aanbevelingen voor de toekomst.

Het jaarverslag wordt intern met de GMR en het MT van 'De Stroming' gedeeld; het wordt tevens digitaal verspreid onder de medewerkers via de website. Dhr. M. de Kock, draagt zorg voor de verspreiding van het jaarverslag.

Dick Nederveen, Lettie van Haaften (tot okt '23) en Gerarda van der Nat (vanaf okt '23)

Externe vertrouwenspersonen 'De Stroming'.

8 februari 2024

KLACHTEN & CONSULTATIES

Aard en aantal klachten & consultaties

Zoals weergegeven in tabel 1 zijn er in 2023 geen klachten bij de externe vertrouwenspersonen binnengekomen. Wel werd een van de externe vertrouwenspersoon twee maal geconsulteerd.

Bij de eerste consultatie was er sprake van een verschil van inzicht met een ouder over de mate waarin de school voldoende actief was bij de uitvoering van het actie-pest-beleid. De vertrouwenspersoon is aanwezig geweest bij een gesprek met de betreffende ouders. Een 'mediation'-gesprek, georganiseerd door de leiding van een van de scholen bleek voldoende.

Bij de tweede -telefonische- consultatie is de vertrouwenspersoon door een van de schoolleiders/ directeuren om advies gevraagd.

De categorieën moeten vaak wat uitgebreid en toegelicht worden omdat niet alle consultaties of kwesties, die aan de externe vertrouwenspersonen worden voorgelegd, gelabeld kunnen worden conform de definities van de Arbowet.

Trend

In het verslagjaar zijn er geen klachten binnengekomen en zijn de vertrouwenspersonen tweemaal geconsulteerd.

Er zijn in 2023 geen klachten via de externe vertrouwenspersonen naar de Landelijke Klachtencommissie doorgestuurd. De externe vertrouwenspersonen zijn in 2022 eenmaal benaderd. In 2021 gebeurde dit twee maal. Het overzicht van de afgelopen jaren is opgenomen in tabel 2.

Uit het aantal klachten dat bij de externe vertrouwenspersonen terecht is gekomen kan niets afgeleid worden over het voorkomen van klachten die vallen onder de Arbeidsomstandighedenwet bij scholen die vallen onder bevoegd gezag van stichting 'De Stroming'.

De externe vertrouwenspersonen staan, indien relevant en gewenst, open voor samenwerking met HRM om psychosociale arbeidsbelasting te voorkomen.

Tabel 1: Aard en aantal klachten & consultaties 2023

Aard klachten & consultaties	Aantal klachten	Aantal consultaties	Toelichting	Resultaat
Seksuele intimidatie	-	-		
Discriminatie	-	-		
Verbale en/of non-verbale intimidatie	-	-		
Pesten	-	1	- Extern VP betrokken bij 1 'mediation'-gesprek georganiseerd door schoolleiding.	- Geen klacht
Conflict met leidinggevende	-	-		
Overig	-	1	- Extern VP telefonisch benaderd voor advies	- Geen klacht
Totaal :	0	2		

Tabel 2: Overzicht aard en aantal klachten in de afgelopen vijf jaren.

	2019	2020	2021	2022	2023
Aantal klachten	1	1	2	1	0
Aard van klacht	Passend onderwijs	Arbeidsrelatie	Meningsverschil ouders met schoolleiding (2x)	Passend onderwijs / Meningsverschil ouders met schoolleiding	-

BELEID & CONTACT

Het beleid met betrekking tot klachtenprocedure en de vertrouwenspersonen is praktisch uitgewerkt in de verschillende schoolgidsen.

De noodzaak van een van de aanbevelingen van voorgaande jaren om extra aandacht te besteden aan de communicatie tussen school en ouders en die te verbeteren bleek ook het afgelopen jaar.

Er ontstaat snel ruis in de communicatie tussen school en ouders over beleid en regelgeving. Probeer duidelijk en tijdig te informeren, dit voorkomt klachten.

In mei 2020 is dhr. Dick Nederveen als 2e externe vertrouwenspersoon aangetreden naast Lettie van Haaften. Mevr. van Haaften is in oktober 2023 gestopt en opgevolgd door mevr. Gerarda van der Nat.

De heer Nederveen heeft te kennen gegeven in 2024/2025 te willen stoppen als externe vertrouwenspersoon.

Er is een eigen e-mailadres voor de externe vertrouwenspersonen. Dit is gecommuniceerd naar alle MT-leden en interne vertrouwenspersonen, met de aanbeveling om het e-mailadres door te geven naar medewerkers en ouders. Tevens wordt dit in de schoolgidsen opgenomen en op de site van de scholen van 'De Stroming' vermeld.

AANBEVELINGEN

1. *Actualiseer websites van de scholen behorend bij 'De Stroming' met betrekking tot informatie over interne en externe vertrouwenspersonen. Of leerlingen, ouders en medewerkers in voorkomende gevallen contact opnemen met de vertrouwenspersoon hangt mede af van de bekendheid van de vertrouwenspersoon. Dat geldt voor de contactpersoon, die daarin op school ook zelf actief kan zijn, en nog meer voor de externe vertrouwenspersoon, die per definitie op afstand staat. Goede vindbaarheid op de eigen school-site blijft een eerste vereiste. Vermeld het speciale e-mailadres en de telefoonnummers van de vertrouwenspersonen zonder woonadres.*

Op de 11 websites van de scholen zijn via de zoekfunctie de (externe) vertrouwenspersonen niet te vinden. Op 1 school is de contactpersoon te vinden via de zoekfunctie. De gegevens van de vertrouwenspersonen zijn wel (zoekbaar) opgenomen in de schoolgidsen.

- Vermeld de contactgegevens van de externe vertrouwenspersonen ook (zoekbaar) op de website van de Stroming (www.destroming.eu)

2. *Kennismaking tussen interne en externe vertrouwenspersonen*

Een voorstel om tijdens een bijeenkomst kennis te maken tussen externe vertrouwenspersonen en contactpersonen is in het verslagjaar niet gerealiseerd. Het is van groot belang om elkaar te informeren over taken van de vertrouwenspersoon en visies op de taak voortvloeiend uit de klachtenregeling. Te kijken naar structurele zaken waar tegenaan gelopen wordt

van beide zijden en protocollen door te nemen. Bijkomend kunnen er mogelijk stappen gezet worden richting preventie van klachten. En zou communicatie met ouders hierbij betrokken kunnen worden. Dit alles ter bevordering van de kwaliteit van het onderwijs.

3.8 Verantwoording en dialoog

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad van onze scholen wordt actief betrokken bij het initiëren en op onderdelen instemmen met gezamenlijk beleid op de scholen. Hiertoe wordt iedere vergadering een informerende 'bestuursbrief' door de bestuurder verstrekt en daarnaast een passende toelichting gegeven op de actuele onderwerpen en beleidsthema's waar over wordt gesproken.

Een aantal keren per jaar is er overleg tussen de voorzitters van de GMR en de Raad van Commissarissen en de bestuurder. Ook schuiven 2 keer per jaar een aantal RvC leden aan bij een deel van de GMR vergadering, om zo van elkaar op de hoogte te zijn welke items zorg en aandacht in de verschillende gremia hebben. Communicatie met ouders vindt in principe via de scholen plaats, behalve bij zaken die schooloverstijgend zijn.

Met de gemeente is er een open dialoog over verschillende beleidsthema's. Zo zijn er diverse Stuurgroepvergaderingen rondom de voorgenomen nieuwbouw van scholen, alsmede ontmoetingen tussen directies van de scholen voor primair onderwijs binnen de gemeente en werk- & stuurgroep overleggen die bij moeten dragen aan een betere aansluiting tussen opvang, onderwijs en jeugdzorg. Samen met de beleidsmedewerkers van de gemeente Altena en collega bestuurders binnen de gemeente is gezocht naar passende invulling van de Taalklas en de Taalklassen voor Oekraïense leerlingen

4 Risicomanagement

Deze paragraaf is opgenomen als onderdeel B Overige rapportages van de verplichte gegevensset die door het Ministerie is voorgeschreven (B1 en B2).

4.1 Strategie en risico's

Teneinde de risico's zoveel mogelijk te beperken hanteert De Strooming een planning & control-cyclus, waarbij de directeuren, ondersteund door de controller, de ontwikkeling van de financiële prestaties volgt en hier ook periodiek verantwoording over afleggen aan het college van bestuur. Ook de beleidsmedewerker HRM speelt hierin een belangrijke rol, daar zij het overzicht heeft over de personele bezetting. De basis voor de verantwoording is de begroting die voorafgaand aan elk kalenderjaar door het college van bestuur in overleg met het directeurenberaad wordt vastgesteld, waarbij de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad instemming verleent en de raad van commissarissen, op voorstel van de auditcommissie, goedkeurt. Per kwartaal worden financiële managementrapportages opgesteld, zowel op schoolniveau als op bestuursniveau. Deze rapportages worden in het directeurenberaad, in de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (op bestuursniveau) en in (de auditcommissie van) de raad van commissarissen besproken. Voor het opvangen van restrisico's en onvoorziene calamiteiten hanteert De Strooming onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer.

De belangrijkste risico's en onzekerheden voor de komende jaren zijn:

- krimp van het leerlingenaantal
- onvoldoende bevoegd personeel beschikbaar, waardoor noodgedwongen tot dure inhuur moet worden overgegaan (en behouden kwaliteit lastiger wordt)
- onderhoud, renovatie oude schoolgebouwen (binnenklimaat, duurzaamheid) en eigen investeringen in nieuwbouwprojecten
- extra onderhoud nodig voor panden, die pas laat in het IHP van de gemeente zijn opgenomen.

Andere risico's die kunnen worden benoemd: ontevredenheid ouders, ontevredenheid personeel, onvoldoende kwaliteit (opbrengsten op de scholen, administratieve organisatie), (sociale) onveiligheid en huisvestingsproblemen. De risico's zijn geëvalueerd op het niveau van strategie, operatie, financiën, verslaggeving en wetgeving met als resultaat de bijgaande risicotabel.

Risicotabel:

omschrijving risico	maximale impact (a)	kans dat risico zich voordoet (b) (1 =0%, 2=25%, 3=50%, 4=75%, 5=100%)	berekende financiële impact (a x b)	beheersmaatregel(en)
negatieve beoordeling inspectie	€ 60.000	2	€ 30.000	investeren in kwaliteitszorg en opbrengstgericht werken (via bestuurlijke opdracht)
imagoschade door negatieve publiciteit	€ 100.000	2	€ 25.000	bewustwording in alle geledingen; PR & marketing professionaliseren
cybersecurity problemen (gehackt worden)	€ 100.000	3	€ 50.000	scan laten maken van de risico's en plan van aanpak opstellen, inclusief bewustwording eigen gedrag
dalende leerlingenaantallen dan geprognosticeerd (schatting 10 lln per school)	€ 660.000	1	€ 167.750	prognoses en realiteit goed monitoren; kwaliteitszorg, PR & communicatie met (potentiële) ouders
onverwachte stijging ziekteverzuim personeel	€ 200.000	2	€ 50.000	goed personeelsbeleid en gesprekkencyclus;

				<i>gericht op preventie en alertheid; goede afspraken met ArboUnie</i>
<i>personeelstekort, waardoor gedwongen tot kostbare oplossingen</i>	€ 200.000	3	€ 100.000	<i>bewust en afgewogen risico's nemen bij het aannemen van personeel</i>
<i>(sociale) veiligheid in het geding</i>	€ 80.000	3	€ 40.000	<i>continue aandacht voor (sociale) veiligheid en naleven gedrags- en integriteitscodes</i>
<i>financiële gevolgen arbeidsconflicten</i>	€ 100.000	3	€ 50.000	<i>in gesprekscyclus aandacht voor de-escalatie; inzetten mediation in plaats van gang naar de rechter</i>
<i>problemen met het binnenklimaat vergen aanpassingen die niet of slechts gedeeltelijk vergoed worden</i>	€ 400.000	4	€ 300.000	<i>via PO-raad blijven lobbyen voor een passende bekostiging</i>
<i>benodigde bovennormatieve investeringen in nieuwbouw en renovaties</i>	€ 250.000	5	€ 250.000	<i>zie strategisch huisvestingsplan; opnemen in investeringsbegroting</i>
<i>extra investeringen ivm latere nieuw- of verbouw scholen door gemeente</i>	€ 400.000	4	€ 300.000	<i>extra overleg met gemeente en huisvesting coördinator</i>
<i>noodgedwongen de-activeren bij betrekken nieuwe school</i>	€ 60.000	4	€ 45.000	<i>investeringsbegroting en afschrijvingstermijnen continu monitoren</i>
<i>totaal zonder rekening te houden met beheersmaatregelen</i>			€ 1.407.750	

De Strooming denkt met het inzetten van beheersmaatregelen zoals in de betreffende kolom vermeld en onder monitoring van directeurs, controller, beleidsmedewerker HRM en onder verantwoordelijkheid van het college van bestuur het totale risico te kunnen beperken met 35%. Onder deze aanname resteert een 'restrisico' van € 915.000. De reserves van De Strooming zijn voldoende om dit risico te dragen. Zie hoofdstuk 7 voor de verantwoording van de afbouw van het surplus publiek eigen vermogen.

4.2 Verantwoording gevoerd risicomanagement

Vanuit de Code Goed Onderwijsbestuur is het bestuur verplicht verantwoording af te leggen over de risicobeheersing van de organisatie. De wet verplicht de onderwijsinstellingen om in de jaarrekening in hun jaarverslag verantwoording af te leggen over het gevoerde risicomanagement. In 2023 zijn er geen risico's geweest die de huidige strategie of continuïteit van de organisatie negatief hebben beïnvloed en/of ernstig hebben bedreigd.

5 Bedrijfsvoering

5.1 Bedrijfsvoering

De Stroming heeft haar financiële en personeelsadministratie vanaf 2021 ondergebracht bij stichting scholengroep Willem van Oranje te Waalwijk en onderwijsadministratiekantoor ONS Onderwijsbureau. Hiermee heeft De Stroming meer regie gekregen op een aantal cruciale processen. Als gevolg van de fusie tussen Willem van Oranje Scholengroep en stichting CVO-AV te Gorinchem (met ingang van 1 januari 2024) worden processen binnen de financiële en personeelsadministratie aangepast.

De scholen van De Stroming waren in 2023 in control in hun bedrijfsvoering.

5.2 Duurzaamheid

De Stroming kent nog geen duurzaamheidsbeleid. Op 7 scholen liggen PV-panelen. Op enkele oude, en binnenkort te vervangen, gebouwen liggen geen PV-panelen, terwijl juist op deze scholen de energierekening hoog is. Het binnenklimaat is een aandachtspunt voor alle scholen. Deze thema's zijn ook meegenomen in de gesprekken met de gemeente Altena over het herijken van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) van de gemeente.

Ook heeft De Stroming in 2023 geen specifiek beleid gevoerd op maatschappelijk verantwoord ondernemen. Wel maakt het bestuur werk van goede arbeidsomstandigheden: de werkdruk middelen en de middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs zijn ingezet in overleg met de teams en met instemming van de medezeggenschapsraden, het taakbeleid is met instemming van de GMR geactualiseerd, ten behoeve van vervanging wordt zo veel mogelijk boven de formatie aangesteld en tijdens de gesprekscyclus besteden we aandacht aan welzijn en welbevinden. Tevens zet De Stroming veel in op professionalisering.

6 Ontwikkelingen

6.1 Huisvesting

In 2023 is vooral over planvorming van een aantal projecten gesproken en een aanvang genomen voor een update van het IHP van de gemeente Altena. Voor de komende periode staan de volgende bouwprojecten op stapel:

- *Het Baken Werkendam krijgt een aanbouw en gaat intern verbouwen en onderwijskundige aanpassingen doorvoeren in combinatie met voorzieningen ten behoeve van het binnenklimaat. Voorzien is dat realisatie afgerond is ultimo 2025. Het Baken ontwikkelt zich samen met Trema Kinderopvang tot Kindcentrum.*
- *Het Fundament Genderen krijgt nieuwbouw op de huidige locatie. Planvorming is in 2021 gestart. Ultimo 2026 zou het nieuwe gebouw opgeleverd kunnen worden. Het Fundament ontwikkelt zich samen met Camelot Kinderopvang tot Kindcentrum.*
- *d'Uylenborch Almkerk gaat samen met openbare school De Almgaard en HOPPAS Kinderopvang naar de nieuwe multifunctionele accommodatie in Almkerk. Vanwege problemen met de locatie is dit project de afgelopen jaren stilgevallen, maar in 2021 zijn nieuwe besluiten genomen en is het Programma van Eisen inmiddels vastgesteld. Oplevering is voorzien medio 2026.*
- *In 2023 zijn er vanuit HEVO (in opdracht van de gemeente Altena) scans afgenomen die de staat van onderhoud en gewenste termijn van vervanging van de schoolgebouwen van De Zaaier en de Eben-Haezerschool in kaart brengen. De resultaten tonen aan dat vernieuwbouw binnen 5-10 jaar noodzakelijk is. Dit is dan ook inzet van De Stroming bij het opstellen van de meerjarenplanning van de gemeente binnen het IHP.*

6.2 Ontwikkelingen bij of in de relatie met verbonden partijen (waaronder samenwerkingsverbanden)

Binnen de samenwerkingsverbanden waar onze scholen bij zijn aangesloten is verder nagedacht over meer inclusief onderwijs. Op verschillende vlakken is de impact die deze meer inclusieve benadering heeft op het handelen van de leraar. Vanuit samenwerkingsverband Driegang is aan het einde van het kalenderjaar extra budget ter beschikking gesteld aan negen van onze scholen, met de opdracht om hiermee leerlingondersteuning te versterken.

De samenwerking met strategische samenwerkingspartners (3 eenpitters en Willem van Oranje scholengroep) is verder voortgezet.

6.3 Zaken met politieke (overheidsprioriteiten) of maatschappelijke impact

Als gevolg van de Oekraïne crisis in 2022 ontstond er wereldwijd ook een energiecrisis, waarbij de kosten van energie sterk stegen. Dit heeft impact gehad op de realisatie van huisvestingslasten in 2023.

Vanuit de overheid is in de nasleep van de Covid-pandemie en de hiervoor beschikking gestelde NPO-middelen veel aandacht gegaan naar basisvaardigheden. Als Stroming hebben we hierop aangesloten, omdat we in de onderwijsresultaten terug zagen, dat de resultaten van rekenen op onze scholen achterblijven, van wat er op basis van populatie en achtergrond van leerlingen mag worden verwacht.

6.4 Ontwikkelingen op het gebied van Onderzoek & ICT

Binnen De Stroming werken we actief aan een onderzoeksmatige cultuur. Binnen beleidsgroepen & leerwerkgemeenschappen, die zowel op stichtings- als schoolniveau opereren, worden inzichten vanuit onderzoek met elkaar gedeeld op het gebied van leeropbrengsten, ICT toepassingen en personeelsbeleid.

De Eben-Haëzerschool kreeg de subsidie basisvaardigheden toegekend en werkt op een onderzoeksmatige manier aan het verbeteren van leeropbrengsten. De ervaringen op dit gebied worden in de breedte van onze organisatie gedeeld. Bij het volgen van masteropleidingen door collega's binnen De Stichting wordt onderzoek binnen de eigen organisatie gestimuleerd.

In het afgelopen jaar zijn op het gebied van ICT en AVG stappen gezet onder begeleiding van de CED-groep. Er is een werkgroep AVG samengesteld waarin diverse functiegroepen vertegenwoordigd waren. De organisatie en facilitering van de ICT randvoorwaarden binnen onze organisatie zijn belegd bij Cloudwise.

In de nabije toekomst vraagt de ontwikkeling van Artificial Intelligence (AI) bezinning en onderzoek op zowel toepassing als omgaan met de mogelijkheden van AI. Dit vraagt zowel onderzoek naar de praktische toepasbaarheid, als bezinning op wat leerlingen meekrijgen aan bagage om te kunnen onderscheiden wat écht is en wat (mogelijk) op een kunstmatige manier is vormgegeven.

6.5 Leerlingen

In onderstaande tabel zijn alle, zowel gewogen als ongewogen, leerlingen opgenomen. De gewichtenregeling is een subsidieregeling in het basisonderwijs die zich richt op het voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden die het gevolg zijn van factoren gelegen in de thuissituatie van kinderen. Hoe meer leerlingen een school heeft met een gewicht groter dan 0,0, hoe groter het extra budget dat zij van het ministerie van OCW ontvangt.

De leerlingaantallen zoals hieronder getoond vormen de basis voor de (meerjaren)begroting.

Peilmoment	1 feb 2022	1 feb 2023	1 feb 2024
Aantal leerlingen	1.962	1.994	1.992
04JF - CBS De Zaaier	197	210	221
04TK - CBS De Parel	275	266	270
04VV - CBS De Verrekijker	53	58	58
05AY - CBS De Ark	44	44	44
05NM - CBS De Sprankel	53	57	52
06OW - CBS Het Fundament	163	163	163
06WN - CBS Eben Haëzer	150	140	139
07JC - CNS d'Uylenborch	202	207	201
07ZY - PCB De Regenboog	238	238	238
08BK - CBS Het Baken	343	344	341
09UJ - CBS 't Kompas	244	267	265
	1.962	1.994	1.992

6.6 Personeel

In het kader van strategisch personeelsbeleid is het uitgangspunt dat maximaal 83% van de totale uitgaven gerelateerd zijn aan personele kosten. De voornaamste post betreft de loonkosten. Maar naast loonkosten maken de scholen van De Stroming ook kosten voor bijvoorbeeld nascholing en overige personele kosten.

*De functies die tot het functieboek van De Stroming behoren, afgeleid van de normfuncties uit de cao PO, zijn:
Management: College van Bestuur, Directeur (D12)
Onderwijzend personeel: Teamleider (LC, of indien met personele verantwoordelijkheid, LD)
Onderwijzend personeel Leraar LC (brede functie: coördinator, IB of specialist), Onderwijspersoneel Leraar LB
Onderwijsondersteunend personeel zonder kindtaken: Administratief medewerker (S4, S5, S6), Beleidsmedewerker HRM (S11), Medewerker schoonmaak (S1), Conciërge (S3)
Onderwijsondersteunend personeel met kindtaken: Onderwijsassistent (S4, S5, S6)*

Directie- en managementstructuur:

De Stroming heeft sinds 1 augustus 2022 een nieuw bestuursmodel bestaande uit een Raad van Commissarissen (RvC) en een College van Bestuur (CvB). Met de benoeming van de voormalig algemeen directeur tot College van Bestuur, met de daarbij behorende verantwoordelijkheden, bevoegdheden, taken, rollen en positie, is ook een verschuiving opgetreden in de verantwoordelijkheden, bevoegdheden, taken, rollen en positie van de directeuren individueel en gezamenlijk. Het directeurenberaad (DB), de gezamenlijke directeuren, bereidt het beleid voor, voert dit uit, na vaststelling door het CvB, en evalueren dit ook onder de verantwoordelijkheid van het CvB.

Het DirecteurenBeraad werkte in 2023 met 4 beleidsgroepen rondom de thema's personeel & organisatie, financieel & materieel, (passend) onderwijs en kwaliteitszorg & opbrengsten. Vanaf schooljaar 2023-2024 is de beleidsgroep financieel & materieel komen te vervallen.

Van primair belang is dat De Stroming de kwaliteit van het leiderschap continu borgt en verbetert en afstemt op wat nodig is in de scholen. Secundair vinden we het op basis van onze visie van belang dat we het leiderschap spreiden over meer lagen en meer personen, zodat we op het gebied van leidinggeven minder kwetsbaar zijn en we beslissingsbevoegdheden zo laag mogelijk in de organisatie kunnen leggen.

De visie van het bestuur is enerzijds dat we onze leidinggevende expertise willen vergroten en borgen met zoveel mogelijk van de huidige directeuren en anderzijds dat we collega's met potentie en ambitie willen stimuleren zich te ontwikkelen in de richting van leidinggevende.

Het is onze visie dat we vorm en inhoud geven aan gespreid leiderschap. Dat wil zeggen dat de leiding van de school over meerdere personen wordt verdeeld. Naast een directeur kunnen ook één of twee teamleider(s) deel uitmaken van de schoolleiding. Tevens vinden we dat integrale verantwoordelijkheid op het niveau van elke school van De Stroming gewaarborgd moet zijn. Ook vinden we dat het management van de school present en zichtbaar moet zijn op elke school; bij voorkeur is het management van de school (in verschillende functionarissen) de gehele week aanwezig.

In strategisch perspectief lopen we het risico dat we op (middel)lange termijn moeite zullen hebben om voldoende personeel te werven. Dan verwachten we een tamelijk grote uitstroom vanwege (pre) pensionering en hebben we nog niet de verwachting dat er een grote instroom vanuit de PABO zal zijn. Samen met andere besturen in de regio (verenigd in de strategische samenwerking Altana / De Langstraat) proberen we het funderend onderwijs als een aantrekkelijk werkgebied te positioneren.

6.6.1 FTE's

*De onderstaande overzichten geven een beeld van de personeelssterkte, afgezet tegen diverse variabelen op **peildatum 31 december 2023**. Op die datum waren er 280 collega's in dienst van De Stroming met een totale benoemingsomvang van 141,18 fte.*

207 medewerkers hebben een vaste benoeming met een totale benoemingsomvang van 113,44 fte. 73 collega's hebben een benoeming voor bepaalde tijd met een totale benoemingsomvang van 27,74 fte. De gemiddelde leeftijd is 42,5 jaar.

<i>functiegroep</i>		<i>totaal</i>	<i>fulltime</i>	<i>parttime</i>
<i>Leraar LD (teamleiders)</i>	<i>aantal personen</i>	10	2	8
	<i>bezetting (wtf)</i>	8,07	2,0	6,07
<i>Leraar LC</i>	<i>aantal personen</i>	43	4	39
	<i>bezetting (wtf)</i>	29,92	4,0	25,92
<i>Leraar LB</i>	<i>aantal personen</i>	137	9	128
	<i>bezetting (wtf)</i>	78,33	9,0	69,33
<i>College van Bestuur</i>	<i>aantal personen</i>	1	0	1
	<i>bezetting (wtf)</i>	0,9	0	0,9
<i>Directeur</i>	<i>aantal personen</i>	8	0	8
	<i>bezetting (wtf)</i>	6,30	0	6,30
<i>Onderwijsassistent</i>	<i>aantal personen</i>	60	2	58
	<i>bezetting (wtf)</i>	26,53	2,0	24,53
<i>Administratief personeel</i>	<i>aantal personen</i>	5	0	5
	<i>bezetting (wtf)</i>	2,17	0	2,17
<i>Schoonmaakpersoneel</i>	<i>aantal personen</i>	6	0	6
	<i>bezetting (wtf)</i>	1,3	0	1,3
<i>Beleids- /stafmedewerker</i>	<i>aantal personen</i>	1	0	1
	<i>bezetting (wtf)</i>	0,70	0	0,70
<i>Conciërge</i>	<i>aantal personen</i>	1	0	1
	<i>bezetting (wtf)</i>	0,50	0	0,50
<i>Intern Begeleider</i>	<i>aantal personen</i>	2	0	2
	<i>bezetting (wtf)</i>	0,77	0	0,77
<i>Leraarondersteuner</i>	<i>aantal personen</i>	1	0	1
	<i>bezetting (wtf)</i>	0,68	0	0,68
<i>Klassenassistent</i>	<i>aantal personen</i>	1	0	1
	<i>bezetting (wtf)</i>	0,46	0	0,46
<i>Leerkracht in opleiding (in de formatie opgenomen)</i>	<i>aantal personen</i>	3	0	3

	bezetting (wtf)	1,2	0	1,2
Onderwijsassistent in opleiding (in de formatie opgenomen)	aantal personen	1	0	1
	bezetting (wtf)	0,63	0	0,63

Personeelssterkte per geslacht:

geslacht		totaal	fulltime	parttime
vrouw	aantal personen	256	11	247
	bezetting (wtf)	126,41	11,0	115,41
man	aantal personen	24	7	17
	bezetting (wtf)	14,77	7,0	7,77

6.6.2 Ziekteverzuim

Periode: 1 januari 2023 t/m 31 december 2023

Het verzuimpercentage geeft het aandeel van de arbeidscapaciteit weer, dat in een bepaalde periode wegens verzuim verloren is gegaan. Dit verzuimpercentage is exclusief zwangerschap- en bevallingsverlof. Voor 2023 is het verzuimpercentage 4,04%.

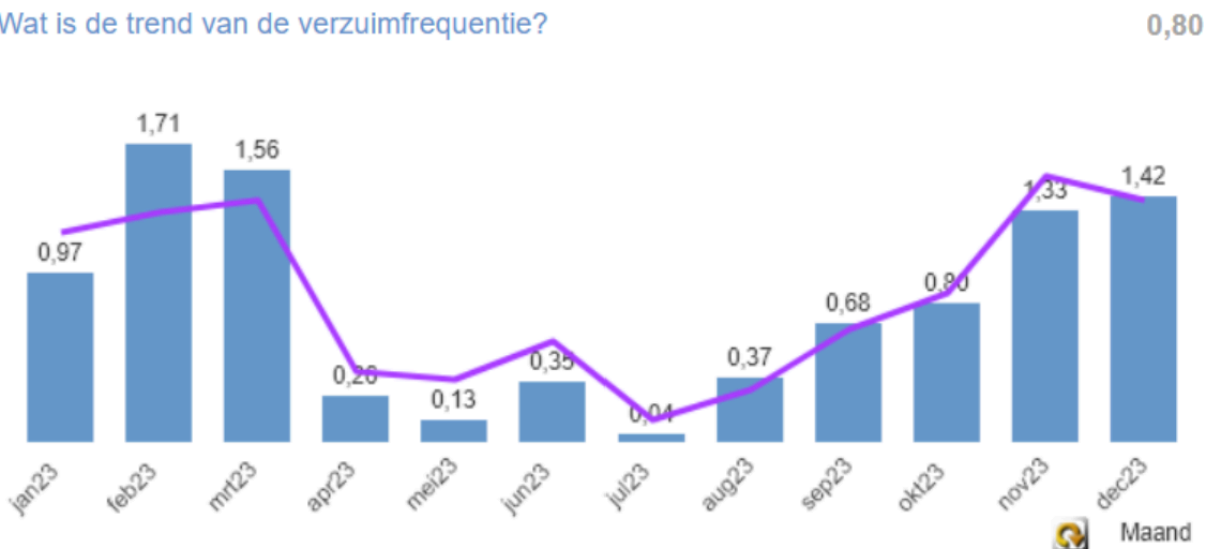
Als we vervolgens inzoomen op het verzuim, uitgesplitst naar kort, middellang, lang en langer dan 1 jaar komen we tot de volgende verdeling:

	2023
Kort (1 t/m 7 dagen)	0,81%
Middellang (8 t/m 42 dagen)	0,82%
Lang (43 t/m 365 dagen)	2,11%
Langer dan 1 jaar (366 t/m 730 dagen)	0,29%

De verzuimfrequentie is het gemiddeld aantal ziekmeldingen per werknemer over een periode. De verzuimfrequentie wordt berekend door het aantal ziekmeldingen in een periode te delen door het totaal aantal werknemers. Voorbeeld: een organisatie heeft 100 medewerkers en er zijn in een jaar 150 ziekmeldingen geweest, dan is de verzuimfrequentie $150/100 = 1,5$ per jaar. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen parttimers en fulltimers, immers een ziekmelding is een ziekmelding.

In 2023 zag deze trend er als volgt uit (1,12 in 2022):

Wat is de trend van de verzuimfrequentie?

Het percentage nulverzuim is het aandeel werknemers dat zich niet ziek heeft gemeld. In 2022 kwam dit percentage uit op 39,54 %, maar in 2023 is dit gestegen naar 51,27%.

De gemiddelde verzuimduur geeft de gemiddelde duur van de verzuimgevallen weer in kalenderdagen. Een eenduidige interpretatie van de stijging of de daling van de gemiddelde verzuimduur is niet mogelijk zonder daarin het verzuimpercentage en de verzuimfrequentie te betrekken. De gemiddelde verzuimduur is gebaseerd op de beëindigde verzuimgevallen in de periode. De duur van een verzuimmelding telt volledig mee in de periode waarin de herstelmelding plaatsvindt. De duur van een verzuimgeval bedraagt het aantal kalenderdagen vanaf de begindatum van een verzuimgeval tot de hersteldatum. Gedeeltelijk verzuim geldt als volledig verzuim.

In 2023 was de gemiddelde verzuimduur 31,16 dagen. Dit is aanzienlijk hoger dan de gemiddelde verzuimduur van 14,94 dagen in 2022, omdat we helaas te maken hebben gehad met een aantal langdurige verzuimsituaties.

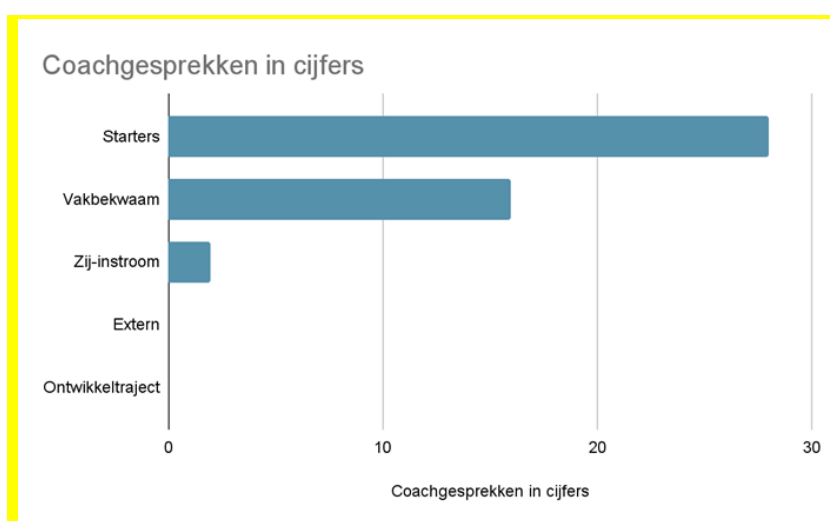
Gevoerd beleid inzake de beheersing van uitkeringen na ontslag:

Het beleid met betrekking tot beheersing van een uitkering na ontslag is gericht op het voorkomen van ontslag. Er wordt proactief gewerkt om tijdig te zien waar uitval dreigt, waarbij het verzuimprotocol een belangrijke rol speelt. Ook wordt steeds vaker de hulp ingeroepen van onze interne coaches om collega's preventief te ondersteunen wanneer zij dreigen vast te lopen in hun werk of moeite hebben met de balans tussen werk en privé. Deze begeleiding vindt structureel plaats bij startende leerkrachten en op vraag van de collega of leidinggevende bij meer ervaren leerkrachten. Daarnaast werken we binnen de dienstverlening met de Arbo Unie niet alleen met een bedrijfsarts, maar sinds september 2023 ook met een verzuimconsulente die al snel na de ziekmelding contact legt met de verzuimende medewerker.

6.6.3 Coaching

Coaches: Tineke Zaal-van der Steen en Marjan den Hartog

'Coaching De Stroming' in cijfers:

Starters - Collega's in de eerste drie jaar van hun loopbaan als leerkracht.

Vakbekwaam - Collega's vanaf het vierde jaar van hun loopbaan als leerkracht.

Ontwikkeltraject - Traject horend bij de Ontwikkelcyclus. Aanmelding via leidinggevende.

Extern - Collega's afkomstig van scholen van buiten Stichting 'De Stroming'.

Zij-instroom - Begeleiding van zij-instroom collega's.

Waargenomen ontwikkelingen en behaalde doelstellingen in 2023:

- Het oriënteren op een opleiding.

Wij hebben een cursusdag 'Provocatief Coachen' gevolgd bij ICM.

- Het blijven investeren in laagdrempeligheid.

Wij versturen 2 keer per jaar een nieuwsbrief. Daarnaast zijn we zeer actief op de socials én mailen we de collega's regelmatig een reminder oid.

We blijven waakzaam voor een 'overkill'.

- Het blijven investeren in het contact met teamleiders en directeuren.

Wij blijven directeuren en teamleiders uitnodigen voor vrijblijvende gesprekken. De respons blijft echter laag.

- Het nadenken over de haalbaarheid van groepscoaching op de scholen en het aantrekken van externe coachtrajecten.

We hebben groepscoaching georganiseerd op de 'Eben Haëzer'. Verder hebben we geen uitnodigingen van scholen

hiervoor ontvangen, maar ook geen stappen ondernomen om dit verder uit te werken.

Externe coachtrajecten zijn er niet geweest; we bemerken dat Stichtingen en Verenigingen dit veelal intern hebben geregeld.

- Het nadenken over de vraag: 'Hoe om te gaan met één coachruimte?'

In de praktijk is gebleken dat het haalbaar is om de afspraken naast elkaar te laten lopen.

Overige:

* Alle Startende Leerkrachten hebben een startgesprek met ons gevoerd; gevolgd door nog twee reguliere gesprekken.

We bemerken in de praktijk de kwetsbaarheid van met name de eerstejaars starters. De drempel om hulp/begeleiding te vragen is soms nog hoog. We willen de drempel verlagen door meer gesprekken aan te bieden, maar ook meer te monitoren. Nu merken we de signalen vaak te laat.

* We hebben te maken met een grote, eerstejaars starters groep. Binnen deze groep zijn de verschillen groot: onderwijsassistenten in opleiding, onderwijsassistenten die de leerkrachtondersteuning opleiding doen, onderwijsassistenten die de PABO opleiding doen, PEP-leerkrachten en de reguliere eerstejaars starters in het onderwijs.

* Voor de Startende Leerkrachten staan er ieder schooljaar 3 intervisiemomenten gepland. De bijeenkomsten vinden plaats in 'de Hoogt' in Uitwijk.

* Vakbekwame collega's weten ons nog steeds te vinden. Vragen zijn vooral werkgerelateerd, maar raken ook interpersoonlijke vraagstukken.

Balans tussen werk-privé, werkdruk en stress en loopbaanvragen zijn onderdelen die veel worden besproken. Wij ervaren dat de vraagstukken van collega's steeds 'zwaarder' worden.

* Wij hebben met het merendeel van de nieuw aangenomen collega's binnen onze Stichting gesproken. In een enkel geval is hier inmiddels een coachtraject uit voortgekomen.

Doelstellingen voor het jaar 2024:

- Het oriënteren op een opleiding.
  - Indien er vraag naar is vanuit de scholen; groepscoaching/teamcoaching verder uitbreiden. We willen hier meer aandacht voor vragen bij de directeuren en teamleiders.
  - Het intensiveren van het begeleiden van de eerstejaars starters.
  - Het investeren in coachmaterialen en materialen voor de intervisie.
- Aan de voorkant de groep van de eerstejaars startende leerkrachten beter in beeld krijgen en nadenken over passende begeleiding. Hier zijn we nu nog wat zoekende in, gezien de grote verschillen.
- Een meer actieve rol spelen in het contact leggen met directeuren en teamleiders.

6.6.4 Regeling professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

Alle Startende Leerkrachten hebben een startgesprek met de coaches binnen De Stroming gevoerd; gevolgd door nog twee reguliere gesprekken. Op deze manier volgen we de professionalisering van onze startende medewerkers van start-, naar basis- & vakbekwaam. Verder staan voor de startende leerkrachten ieder schooljaar 3 intervisiemomenten gepland.

Op iedere school wordt de manier waarop collega's door persoonlijke en teamscholing werken aan verdere professionalisering inzichtelijk gemaakt. Budgetten en tijd zijn afhankelijk van de benoemingsfactoren die leraren hebben.

De professionalisering van schoolleiders wordt ondersteund door intervisiebijeenkomsten die door een externe worden begeleid. Verder vinden er verdiepende intervisiemomenten plaats rondom 'waarderende gespreksvoering' en begeleiding van schoolleiders om te komen tot beleidsrijke en opbrengstgerichte schoolplannen. Scholing en ondersteuning van schoolleiders wordt in samenspraak met de schoolleiders vormgegeven. Met startende schoolleiders wordt in het eerste jaar gereflecteerd op opbrengsten uit de TMA talentenanalyse die deel uitmaakte van het werving- & selectieproces.

6.7 Onderwijs en kwaliteit

6.7.1 Kwaliteit

Zie ook hoofdstuk 8.

De Stroming hanteert met al haar scholen een PDCA-cyclus die is opgenomen in zowel het strategisch beleid als in de de schoolplannen (tactisch beleid).

De scholen van De Stroming hebben ook in 2023 verder gewerkt aan de verdieping van Werken met Kwaliteit (WMK). Samen met school- en leerlingen administratieprogramma ParnasSys, 'onsbeleidsplan', 'mijnschoolplan' en 'mijnschoolteam' geeft dit richting aan de doelen en de monitoring ervan.

De Stroming heeft een beleidsgroep Kwaliteit & Opbrengsten en de leden van deze beleidsgroep voeren jaarlijks enkele audits uit op de scholen. De Stroming werkt met een vierjarenschema WMK.

Meerjarenplanning WMK 2020-2024

	2023-2024 (mei 2024)	2020-2021 (mei 2021)	2021-2022 (mei 2022)	2022-2023 (mei 2023)
Basiskwaliteit <BM> (DB)		<ul style="list-style-type: none"> • Meten Basiskwaliteit (Zelfevaluatie) • Beschrijven Eigen Kwaliteit (ambities) 		<ul style="list-style-type: none"> • Meten Basiskwaliteit (Zelfevaluatie) • Beschrijven Eigen Kwaliteit (ambities)
Schooldiagnose <school> (DB) bovenschools uitzetten	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg en begeleiding (MT) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteitszorg (MT) 	<ul style="list-style-type: none"> • Opbrengsten (MT) 	<ul style="list-style-type: none"> • Schoolklimaat (MT)
Quick Scan <BM> (mei)	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbod • Burgerschap (2x) 	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming • Actieve rol leerlingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogisch handelen • Gebruik leertijd 	<ul style="list-style-type: none"> • Klassenmanagement • Didactisch handelen
Quick Scan <school>	<ul style="list-style-type: none"> • Eigen invulling • Eigen invulling 	<ul style="list-style-type: none"> • Eigen invulling • Eigen invulling 	<ul style="list-style-type: none"> • Eigen invulling • Eigen invulling 	<ul style="list-style-type: none"> • Eigen invulling • Eigen invulling
Vragenlijst Tevredenheid <BM> (februari)	<ul style="list-style-type: none"> • Vragenlijst Ouders 	<ul style="list-style-type: none"> • Vragenlijst Ouders • Vragenlijst Leraren • Vragenlijst Leerlingen (groep 5 t/m 8) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vragenlijst Ouders 	<ul style="list-style-type: none"> • Vragenlijst Ouders • Vragenlijst Leraren • Vragenlijst Leerlingen (groep 5 t/m 8)
Vragenlijst Veiligheid <school>	<ul style="list-style-type: none"> • Vragenlijst Veiligheid Leerlingen a.d.h.v. protocol (ZIEN, Kanvas, WMK) <p>Voor 1 oktober naar inspectie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vragenlijst Veiligheid Leerlingen a.d.h.v. protocol (ZIEN, Kanvas, WMK, KIVA) <p>Voor 1 oktober naar inspectie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vragenlijst Veiligheid Leerlingen a.d.h.v. protocol (ZIEN, Kanvas, WMK, KIVA)) <p>Voor 1 oktober naar inspectie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vragenlijst Veiligheid Leerlingen a.d.h.v. protocol (ZIEN, Kanvas, WMK, KIVA) <p>Voor 1 oktober naar inspectie</p>
Audit	•	• CORONA	<ul style="list-style-type: none"> • De Regenboog • Het Fundament 	<ul style="list-style-type: none"> • Het Kompas • De Sprankel • De Zaaier
Kaarten (maken)				<ul style="list-style-type: none"> • Didactisch handelen

Ook in 2023 hebben alle scholen analyses gemaakt van de resultaten van de leerlingen op de M en E toetsen van het leerlingvolgsysteem. Samen met de geformuleerde onderwijsbehoeften vormden deze analyses, en samen met de uitgevoerde schoolscan in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs, vormden deze analyses de planning van het onderwijsaanbod en de in te zetten interventies.

In het voorjaar van 2023 bezocht de inspectie van het onderwijs stichting De Stroming voor een vierjaarlijks kwaliteitsonderzoek. In de samenvatting van het onderzoeksrapport schrijft de inspectie het volgende: Tijdens elke cyclus van vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder bestuur in Nederland. We hebben bij De Stroming, de Stichting voor Protestants Christelijk primair onderwijs in het Land van Heusden en Altena, onderzocht of de sturing door het bestuur op de kwaliteit van het onderwijs op de scholen op orde is, of er sprake is van deugdelijk financieel beheer en hoe dit bijdraagt aan de kernfuncties van het onderwijs..

Het bestuur heeft een duidelijke visie, die de basis vormt voor het recent opgestelde strategisch beleidsplan 2023-2027, waarin de ambitie en de bijbehorende doelen zijn vastgelegd. Daarbij streeft het bestuur naar een goede balans tussen enerzijds een gezamenlijke aanpak en anderzijds voldoende vrijheid om schoolspecifieke keuzes te maken. Hiertoe werkt het bestuur met beleidsgroepen, waarin directeuren onderling per thema overleggen over de uitvoering en monitoring van het beleid. Daarnaast krijgt de samenwerking tussen de scholen aandacht door inhoudelijk overleg op verschillende niveaus, zoals tussen de intern begeleiders en de rekencoördinatoren. Deze werkwijze past bij de open en transparante kwaliteitscultuur van dit bestuur, waar een positieve, waarderende ondertoon leidend is. Het bestuur geeft in de jaarverslaggeving een toelichting bij de hoogte van de reserves, zet deze doelgericht en planmatig in en bouwt ze daarmee op een zinvolle wijze tot de signaleringswaarde af.

De balans tussen een gezamenlijke aanpak en voldoende vrijheid voor schoolspecifieke keuzes, vraagt om een eenduidige werkwijze. Op dit punt is verdere ontwikkeling mogelijk, waarbij het bestuur de doelen vaststelt en aangeeft in welke mate en op welke wijze de scholen bepalen hoe deze worden behaald.

Daarbij is het van belang om ambitieuze doelen te stellen, bijvoorbeeld met betrekking tot de rekenresultaten. Hiermee samenhangend kunnen de afspraken over de werkwijze van de beleids- en leerwerkgroepen worden versterkt door de doelen en de manier waarop ze bereikt worden beter meetbaar vast te leggen op het niveau van de Stroming, de scholen en de klassen. Ook de wijze waarop het bestuur evalueert of de doelen zijn behaald kan worden doorontwikkeld, zeker nu de periode van Het Koersplan 2023 ten einde loopt. Ten slotte verdient ook de werkwijze en de rol van de beleidsgroepen een evaluatie, wat kan leiden tot meer concrete afspraken. Het op deze wijze verder vormgeven van de PDCA-cyclus biedt de mogelijkheid om zowel de uitvoering als de evaluatie aan te scherpen. Het bestuur is zich hiervan bewust en in het strategieplan is dit onder andere uitgewerkt in hoofdstuk 5 onder de kop 'Borgen en uitbouwen'.

Er worden veel activiteiten aangeboden als het gaat om burgerschap. Het is echter nog onvoldoende duidelijk in hoeverre sprake is van een concretisering van deze leerdoelen en of er sprake is van een logische ordening van de leerstof (art. 8, WPO).

Het bestuur valt onder het reguliere toezicht. Dat betekent dat we in een volgende cyclus van vier jaar het vervolgtoezicht uitvoeren, tenzij er eerder signalen zijn, of aanleiding is om het vervolgtoezicht aan te scherpen.

6.7.2 Passend Onderwijs

De Stroming heeft haar visie uitgewerkt in vijf lijnen; twee daarvan raken Passend Onderwijs, namelijk lijn 1 'afstemming op onderwijsbehoeften' en lijn 5 'het bieden van een ononderbroken ontwikkelingsproces'.

Algemeen:

De scholen van De Stroming participeren in twee samenwerkingsverbanden, zoals hiervoor al beschreven.

Basisondersteuning:

Basisondersteuning doelt op dat wat er van elke school binnen een samenwerkingsverband mag worden verwacht op het gebied van passend onderwijs en ondersteuning. Hieronder vallen niet alleen specifieke ondersteuningsmogelijkheden van een school, maar ook maatregelen die bedoeld en/of beschikbaar zijn voor alle leerlingen. Denk bijvoorbeeld aan interne begeleiding, vormen van pre teaching, de inzet van onderwijsassistenten en andere deskundigen in de school. Het niveau van basisondersteuning is beschreven in de schoolondersteuningsprofielen van elke school.

We hanteren de notitie "IJKpunten voor basiszorg in het primair onderwijs" van Cor Hoffmans (oktober 2010).

Extra ondersteuning:

Daar waar de basisondersteuning 'geleverd' wordt door medewerkers van de school of van het eigen bestuur (meestal aangeduid als ondersteuningsniveau 1 en ondersteuningsniveau 2), start de extra ondersteuning door de inzet van experts 'van buiten'; zoals bijvoorbeeld een ambulante begeleider generalist of specialist. Ook is het in het kader van extra ondersteuning gebruikelijk (zeker op ondersteuningsniveau 4) dat extra middelen beschikbaar komen dan wel ingezet worden vanuit het samenwerkingsverband.

Mocht ook de extra ondersteuning onvoldoende leiden tot passend onderwijs en passende resultaten kan een leerling worden verwezen naar speciaal (basis)onderwijs. De middelen die beschikbaar kwamen voor arrangements leerlingen zijn voor het overgrote deel ingezet in extra personeel (voornamelijk onderwijsassistenten) en voor een klein deel in materialen.

Specifiek aanbod in het kader van Passend Onderwijs:

Talentgroep De Stroming maakt onderdeel uit van de 11 scholen die onder het bevoegd gezag vallen van de stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs (VPCO) in het Land van Heusden en Altena, De Stroming. In de Talentgroep wordt lesgegeven aan meer- en hoogbegaafde leerlingen. Zij gaan hiervoor 1 dag in de week naar de locatie van de Talentgroep in het gebouw van de Eben-Haëzerschool te Woudrichem.

Na screening van leerlingen die voor dit aanbod in aanmerking komen konden er in loop van 2022 2 klassen in de Talentgroep worden geformeerd. Aan het einde van 2022 werd besloten om een derde groep te starten. In het voorjaar van 2023 is de opzet en uitvoering van de Talentgroep geëvalueerd.

Naast de Talentgroep start met ingang van januari 2023 ook de bovenschoolse voorziening 'De Werkplaats' als specifiek aanbod Passend Onderwijs binnen De Stroming. Deze voorziening is gehuisvest in het gebouw van Het Bakken te Werkendam.

7 Financiële paragraaf

7.1 Balans en toelichting

De balans is een momentopname van de bezittingen, schulden en het eigen vermogen van de organisatie. Onderstaand overzicht toont de balans per 31 december 2023, in vergelijking met de stand van het jaar daarvoor.

Activa	31-12-2023	31-12-2022	Passiva	31-12-2023	31-12-2022
Materiële vaste activa	2.516.772	2.537.623	Eigen Vermogen	7.550.040	7.857.170
Financiële activa	21.750	16.200	Voorzieningen	1.113.648	1.064.525
Vorderingen	242.110	233.168	Langlopende schulden	22.143	26.470
Effecten	859.666	778.575	Kortlopende schulden	1.620.055	1.621.628
Liquide middelen	6.665.589	7.004.226			
	10.305.886	10.569.792		10.305.886	10.569.793

Verdere toelichting op deze cijfers wordt gegeven in hoofdstuk 9, de jaarrekening. Er zijn geen opvallende zaken die hier reeds verdere toelichting behoeven.

7.2 Staat van Baten en Lasten en toelichting

In 2023 realiseert De Strooming een negatief exploitatiesaldo van € 284.571. Het netto resultaat bestaat uit:

- resultaat uit reguliere bedrijfsvoering	€	231.477
- resultaat t.g.v. onderwijskundige vernieuwingen	€	-/-465.000
- resultaat t.g.v. Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	€	-/- 97.139
- resultaat t.g.v. restrisico	€	-/- 35.000
- resultaat t.l.v. beleggingen van private vermogen	€	81.091
	€	-/- 284.571

Dit resultaat ligt € 396.480 boven het begrote resultaat voor 2023 van -/- € 681.051.

In onderstaand overzicht wordt de realisatie 2023 gepresenteerd in relatie tot de begroting en realisatie 2022.

De Strooming	realisatie 2023	begroting 2023	Vershil	realisatie 2022	verschil 2023-2022
Rijksbijdragen OCenW	15.450.791	14.701.564	749.227	14.458.220	992.571
Overige overheidsbijdragen	161.793	89.780	72.013	72.419	89.374
Overige baten	336.844	442.354	-105.510	361.100	-24.256
Totale baten	15.949.427	15.233.698	715.729	14.891.739	1.057.688
Personele lasten	13.544.802	12.951.564	593.238	12.412.924	1.131.878
Afschrijvingen	380.012	394.437	-14.425	404.860	-24.848
Huisvestingslasten	1.017.793	989.151	28.642	728.525	289.268
Overige instellingslasten	1.405.639	1.584.597	-178.958	1.527.606	-121.967
Totale lasten	16.348.245	15.919.749	428.496	15.073.915	1.274.330
Financiële baten en lasten	114.247	5.000		-156.215	
Netto resultaat	-284.571	-681.051	287.233	-338.391	-216.642

Hierna worden de meest significante afwijkingen nader toegelicht.

Baten

De totale baten 2023 komen € 715.729 hoger uit dan het budget. Dit komt voor het grootste gedeelte door de extra Rijksbijdrage ter compensatie van de nieuwe CAO. De overige overheidsbijdragen zijn hoger door de toekenning van de subsidie basisvaardigheden op de Eben Haëzerschool. Overige baten zijn lager door kortere detachering dan verwacht.

Lasten

De totale lasten vallen in de realisatie € 428.496 hoger uit dan begroot. De grootste stijging zit in de personele lasten, welke als gevolg van de nieuwe CAO met 10% zijn verhoogd. De overige instellingslasten zijn lager dan begroot door minder kosten aan licenties en leermiddelen, daarnaast is er minder uitgegeven op het budget van de onderwijsontwikkeling.

7.3 Kengetallen

In het najaar van 2021 heeft de Inspectie van het Onderwijs een nieuwe set van kengetallen gepubliceerd waarmee zij toezicht houdt op de financiële continuïteit van De Stroming. De kengetallen zijn nadrukkelijk geen normen waaraan schoolbesturen moeten voldoen. Indien een bestuur onder aangepast financieel toezicht wordt geplaatst, dan is dit gebaseerd op een uitvoeriger onderzoek waarbij veel meer aspecten in ogenschouw zijn genomen.

In de tabel hieronder worden de kengetallen weergegeven met daarbij enerzijds de grenzen die De Stroming voor haarzelf stelt, waar beschikbaar, en anderzijds de signaleringswaarde die de Inspectie van het Onderwijs hanteert.

Kengetallen	realisatie 2023	realisatie 2022	sign.waarde Stroming	sig.waarde inspectie	berekening
Solvabiliteit	84,1%	84,4%	80%	> 30%	Eigen vermogen inclusief voorzieningen gedeeld door totaal vermogen
Liquiditeit	4,79	4,94	5	> 0,75	Vlottende activa gedeeld door kortlopende schulden
Absolute omvang liq.middelen	6.665.589	7.004.226		> 100.000	omvang liquide middelen

De kengetallen voldoen aan de door de Inspectie gestelde signaleringswaarden en de grenzen van De Stroming.

Signaleringswaarde mogelijk bovenmatig publiek vermogen

In de afgelopen jaren heeft de Inspectie van het Onderwijs een signaleringswaarde ontwikkeld voor bovenmatige reserves bij onderwijsinstellingen. Op basis van de jaarrekening 2023 van De Stroming is er sprake van bovenmatig publiek vermogen van € 2.909.000 (inclusief NPO gelden), dan wel € 2.240.000 (exclusief NPO gelden), zie hieronder:

Surplus publiek eigen vermogen	realisatie 2023	realisatie 2022
Aanschafwaarde gebouwen	628.865	668.772
Boekwaarde resterende MVA	1.995.647	2.000.574
Totale baten (incl. financiële baten)	16.063.674	14.891.739
Normatief eigen vermogen	3.198.160	3.169.831
Publiek eigen vermogen (incl. NPO)	6.107.488	6.473.150
Bovenmatig vermogen (incl. NPO)	2.909.328	3.303.319
Publiek eigen vermogen (excl. NPO)	5.340.870	5.706.532
Bovenmatig vermogen (excl. NPO)	2.239.849	2.536.701

In maart 2021 is er een bestedingsplan opgesteld voor het surplus (publiek) eigen vermogen, in samenspraak met RvT en GMR. Hierin is vastgelegd dat De Stroming meerjarig extra middelen inzet ten behoeve van passend onderwijs. Dit bestedingsplan is in de meerjarenbegroting 2023-2027 cijfermatig als volgt geupdate.

De middelen worden ingezet ten behoeve van:

- Talentengroep De Stroming à € 130.000
- Pilot werkplaats De Stroming à € 20.000 (januari 2023 t/m juli 2024)
- Passend Onderwijs arrangementen à € 10.000
- Pilot Onderwijs en Jeugdzorg à € 5.000
- Schoolverbetering & Innovatie à € 300.000

Totaal: € 465.000 per jaar. De inzet in 2023-2027 bedraagt € 2.240.500.

Rekening houdend met de inzet tijdens de meerjarenbegroting, resteert er per 2028 een surplus publiek eigen vermogen. Dit kan in de jaren vanaf 2028 worden ingezet ten behoeve van een zogenaamde 'zachte landing' in de overgang van een negatief begroot exploitatieresultaat naar een begroting op € 0.

Eigen vermogen vs. risicobeheersing

Inleiding en aanleiding

Het 'publieke' eigen vermogen van stichting De Stroming is naar maatstaven van de overheid te hoog. Er is vanuit de overheid een opdracht om dit vermogen beredeneerd tot acceptabel niveau onder de signaleringswaarde voor bovenmatig publiek vermogen terug te brengen en hiertoe zijn in de meerjarenbegroting door het CvB en schooldirecteuren plannen gemaakt, om tot beleidsrijke besteding te komen.

Actuele risico's

Hieronder worden een aantal actuele en te verwachten risico's beschreven, die het 'publieke' eigen vermogen van De Stichting met beleid en getemporeerd terugbrengen. Dit is naast de risico's reeds beschreven in paragraaf 4.1.

- *Overbruggen van dalend leerlingenaantal en uitstroom van medewerkers als gevolg van pensionering. Op bepaalde scholen wordt er de komende jaren een daling verwacht, terwijl andere weer stijgen, dit vraagt flexibiliteit van leerkrachten. Daarnaast gaan er in de komende jaren een aantal leerkrachten met pensioen. Dit vraagt tijdig aantrekken van nieuw personeel of de reeds hierboven aangegeven flexibiliteit. Over de jaren heen geschat op 750.000.*
- *Extra investeringen ivm overbruggen richting nieuwbouw of verbouw van verschillende schoolgebouwen. In het IHP van de gemeente staan de Eben Haëzer, de Ark en De Zaaier in de komende 10 jaar wel in de planning, maar sommige gebouwen laten een dusdanige staat zien dat we zelf er extra willen investeren om de schoolgebouwen goed bruikbaar te houden, schatting 800.000.*
- *Geografische omstandigheden gemeente Altena
Drie van onze elf scholen binnen De Stichting liggen in dermate kleine dorpskernen, dat het leerlingenaantal van de scholen onder de opheffingsnorm ligt. We vinden het belangrijk dat de kleine kernen Dussen, Meeuwen en Waardhuizen over kwalitatief protestants christelijk onderwijs blijven beschikken.
Op basis van de meerjarenbegroting ontvangt De Stroming voor deze drie scholen een bedrag van ongeveer 470.000 tezamen. We hanteren een risicopercentage van 35%, te weten 165.000 op jaarbasis.*
- *Fluctuerende bekostiging en projectfinanciering
De laatste jaren zijn er veel tijdelijke geldstromen het onderwijs ingevloed. Maatregelen als NPO-geld voorzien in een aantal jaren extra mogelijkheid tot formatieruimte. Tevens zijn er diverse subsidiestromen, die niet generiek worden toegekend, maar op basis van loting, waardoor er onderlinge verschillen tussen scholen kunnen ontstaan, doordat deze subsidies worden overschreven en op basis van loting worden toegekend.
Graag houden we vanuit het eigen vermogen de mogelijkheid open, om ongelijkheid tussen scholen als het gaat om toegekende subsidies te vereffenen en/of effecten van tijdelijke geldstromen op te vangen, door erna nog een periode uit eigen middelen projecten (waaronder formatie) te bekostigen.
Uitgaande van 1.008.161 euro aan NPO baten in schooljaar 2022/2023, hanteren we een risicopercentage van 10%, te weten 100.000 euro.*

De bovenstaande risico's tonen de onzekerheid in baten en lasten waarmee De Stroming in de komende jaren wordt geconfronteerd. Vanuit deze onzekerheid is het van belang om een hoger publiek eigen vermogen aan te houden, dan hetgeen normatief is toegestaan.

Bestemmingsreserve restrisico's (bestuursverslag)	915.000
- Dalend leerlingaantal en pensionering	750.000
- late nieuw- verbouw schoolgebouwen	800.000
- geografische ligging	470.000
- fluctatie bekostiging en projectfinanciering	100.000
	<hr/>
	3.035.000
	<hr/>
Publiek eigen vermogen exclusief NPO	5.340.870
Bovenmatig eigen vermogen (excl. NPO) obv risico's	2.305.870

Het bovenmatige vermogen ad 2.909.328 euro wordt in een periode van vijf jaren afgebouwd richting nul, met de volgende bestemmingen:

Besteding bovenmatig eigen vermogen

- Schoolverbetering en -innovatie	1.500.000
- Talentengroep/werkplaats/passend onderwijs arrangementen/onderw	740.500
- Diverse investeringen in huisvesting	300.000
	2.540.500

7.4 Toelichting op investeringsbeleid

Het beleid van De Stroming is gericht op het zoveel mogelijk met eigen middelen financieren van de investeringen waarvoor geen investeringssubsidie wordt ontvangen. Het uitgangspunt is dat geen vreemd vermogen wordt aangetrokken voor het doen van investeringen. De investeringen van 2023 zijn met eigen middelen gefinancierd. De toekomstige omvang van de liquide middelen is te zien in de toekomstbalans in de continuïteitsparagraaf. Hierbij is rekening gehouden met de geplande investeringen en de onttrekkingen uit de onderhoudsvoorziening. Uit de meerjaren balans blijkt dat de omvang van de liquide middelen de komende jaren voldoende zal zijn om de lasten, de investeringen en de onttrekkingen uit de voorzieningen te betalen.

7.5 Treasury

Het vigerend Treasurystatuut is vastgesteld op 4 april 2022. Dit is te vinden op de website van De Stroming. De Stroming hanteert een Treasurystatuut dat voldoet aan de regeling 'beleggen, lenen en derivaten' (OCW, 2016). Daarnaast wordt hiermee voldaan aan de hierop gewijzigde regelgeving in 2018 (gepubliceerd op 5 april 2018, nr. 13253715, en gepubliceerd op 5 december 2018, nr. FEZ/1402273). Deze regeling heeft betrekking op de publieke middelen van De Stroming. De private middelen vallen buiten deze Regeling. Er wordt een terughoudend financieel beleid gevoerd. De interne verantwoording over treasury activiteiten vindt plaats door het college van bestuur aan de (auditcommissie van de) raad van commissarissen middels periodieke managementrapportages. Verantwoording vindt ook plaats door middel van het jaarlijkse bestuursverslag. Het doel van het Treasurystatuut is, dat in het kader van vermogensbeheer van De Stroming helder wordt gemaakt volgens welke procedures besluiten tot stand moeten komen en aan welke richtlijnen het bestuur zich moet houden. In het statuut is een basis gelegd voor een verantwoorde inbedding van het financieel beleid op basis van de beginselen van een verantwoord beheer, zoals controleerbaarheid, functiescheiding, duidelijke toedeling van verantwoordelijk- en bevoegdheden, alsmede heldere beleidsmatige uitgangspunten en randvoorwaarden voor het beheer. Het bestuur (bevoegd gezag) beheert de verkregen middelen van de instelling op een zodanige wijze dat een behoorlijke exploitatie en het voortbestaan van de instelling op basis van de publieke middelen is verzekerd. De Stroming scheidt in haar financiële administratie zichtbaar de verschillende geldstromen. Het bestuur is bevoegd de overtollige liquide middelen weg te zetten op een spaar- of depositorekening of om te beleggen met de private middelen van het bestuur conform het Treasurystatuut.

Private middelen vallen niet onder de ministeriële Regeling van 2016.

De private middelen kunnen naar eigen inzicht van het bestuur worden ingezet, mits voldaan is aan het onderstaande kader.

- Zo is het niet toegestaan dat met private middelen dermate grote risico's worden aangegaan, dat deze een negatief effect kunnen hebben op de publieke middelen.
- Nader gespecificeerd wordt het volgende kader gegeven:
- minimaal 25% en maximaal 75% van het private eigen vermogen zal worden belegd met als maximum bedrag € 1.000.000 (één miljoen euro);
- er zal belegd worden in portefeuilles met een beperkt risicoprofiel, te lezen als 'defensief' of 'neutraal';
- er wordt zoveel mogelijk 'groen' belegd.

Aan bovenstaande kader is voldaan. Het streven is om onze private beleggingen zoveel mogelijk te beleggen bij financiële instellingen met een minimale single A-rating. Het deel van onze beleggingsportefeuille wat hier niet aan voldoet is beperkt en resulteert niet in verhoogde risico's die een negatief effect zouden kunnen hebben op de publieke middelen.

Met als doel de lasten vanwege negatieve rente op het vermogen te compenseren is De Stroming in mei 2021 gestart met een beleggingsportefeuille. Als inleg is een deel van het private eigen vermogen, € 850.000 ingezet, welke loopt tot 2036. De portefeuille is aangegaan bij de Rabobank, huisbankier van De Stroming. Ook heeft De Stroming rekeningen bij de ABNAMRO.

Op 31 december 2023 had de beleggingsportefeuille een waarde van € 859.666 (2022: € 778.575).

De stichting heeft in het boekjaar geen gebruik gemaakt van derivaten.

7.6 Continuïteitsparagraaf

De in deze paragraaf opgenomen bedragen zijn afkomstig uit de door de raad van commissarissen goedgekeurde begroting 2023 welke door het college van bestuur is vastgesteld.

7.6.1 Gegevensset

In deze paragraaf worden mededelingen gedaan van toekomstige ontwikkelingen. Ontwikkelingen van buitenaf (exogene ontwikkelingen) en ontwikkelingen van binnenuit (endogene ontwikkelingen). Het gaat hierbij om toekomstige ontwikkelingen en maatregelen die de continuïteit van de organisatie borgen en verbeteren en zich richten op de beheersing van risico's.

Personele bezetting

De fte's hieronder zijn gemiddelden per kalenderjaar (conform de gegevensset van het Ministerie is dit onderdeel van A1).

Functie categorie	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
DIR	7,2562	6,8304	6,8138	6,6971	6,6971	6,6971
OOP	33,6353	26,7555	20,5988	20,3582	20,3582	20,3145
OP	118,0447	115,2719	110,0440	107,1161	107,1161	107,0151
Totaal	158,9362	148,8579	137,4566	134,1714	134,1714	134,0266

De FTE's laten over de komende jaren een lichte daling zien, dit komt door het aflopen van de NPO middelen alsmede het feit dat er een aantal collega's in de komende jaren met pensioen gaan.

Leerlingen

De leerlingaantallen zoals hieronder getoond vormen de basis voor de meerjarenbegroting.

Peilmoment	1 feb 2022	1 feb 2023	1 feb 2024	1 feb 2025	1 feb 2026	1 feb 2027
Aantal leerlingen	1.962	1.994	1.992	2.014	2.013	2.007
04JF - CBS De Zaaier	197	210	221	235	235	235
04TK - CBS De Parel	275	266	270	265	259	255
04VV - CBS De Verrekijker	53	58	58	58	60	58
05AY - CBS De Ark	44	44	44	44	44	44
05NM - CBS De Sprankel	53	57	52	56	54	54
06OW - CBS Het Fundament	163	163	163	163	163	163
06WN - CBS Eben Haëzer	150	140	139	140	140	140
07JC - CNS d'Uylenborch	202	207	201	210	210	210
07ZY - PCB De Regenboog	238	238	238	238	238	238
08BK - CBS Het Bakken	343	344	341	340	345	345
09UJ - CBS 't Kompas	244	267	265	265	265	265
	1.962	1.994	1.992	2.014	2.013	2.007

De prognose van het aantal leerlingen is vrij stabiel. De Parel in Giessen laat een lichte daling zien, mede door het feit dat daar de laatste jaren geen nieuwbouw is geweest en er dus ook minder instroom wordt verwacht. In Andel bij De Zaaier is juist het tegenovergestelde waar, daar heeft een nieuwbouwwijk tot groei geleid, welke de komende jaren nog zal doorzetten.

7.6.2 Financieel meerjarenperspectief

Hierna wordt aandacht besteed aan diverse meerjarenoverzichten. Deze zijn ontleend aan de meest recente definitieve meerjarenbegroting 2024-2028 en de realisatiecijfers 2023. Deze zijn opgenomen conform de gegevensset A2 die door het Ministerie is voorgeschreven.

Het gaat hier dan om

- meerjaren exploitatie
- meerjaren balans
- meerjaren kasstroomoverzicht
- meerjaren kengetallen

Meerjaren exploitatie

3 Baten	Baten	Realisatie 2023	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
	3.1 Rijksbijdragen	€ 15.450.791	€ 14.701.564	€ 15.042.069	€ 14.815.503	€ 14.941.265	€ 14.934.832	€ 14.899.791
	3.2 Overige overheidsbijdragen	€ 161.793	€ 89.780	€ 82.095	€ 82.095	€ 82.095	€ 82.095	€ 82.095
	3.5 Overige baten	€ 336.844	€ 442.354	€ 231.249	€ 231.249	€ 231.249	€ 231.249	€ 231.249
Totaal: 3 Baten		€ 15.949.427	€ 15.233.698	€ 15.355.413	€ 15.128.847	€ 15.254.609	€ 15.248.176	€ 15.213.135
	4.1 Personeelslasten	€ 13.544.802	€ 12.951.564	€ 13.888.755	€ 13.321.246	€ 13.226.512	€ 13.393.462	€ 14.595.234
	4.2 Afschrijvingen	€ 380.012	€ 394.437	€ 367.574	€ 402.519	€ 403.892	€ 385.384	€ 356.858
	4.3 Huisvestingslasten	€ 1.017.793	€ 989.151	€ 817.550	€ 817.550	€ 817.550	€ 817.550	€ 817.550
	4.4 Overige lasten	€ 1.405.639	€ 1.584.597	€ 1.634.826	€ 1.618.326	€ 1.610.326	€ 1.610.326	€ 548.926
Totaal: 4 Lasten		€ 16.348.245	€ 15.919.749	€ 16.708.705	€ 16.159.641	€ 16.058.280	€ 16.206.722	€ 16.318.567
	6.1 Financiële baten	€ 114.247	€ 5.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Resultaat		€ -284.571	€ -681.051	€ -1.353.292	€ -1.030.794	€ -803.670	€ -958.546	€ -1.105.432

De meerjarenbegroting is tot stand gekomen, rekening houdend met de volgende uitgangspunten:

- **Rijksbijdragen:**
  - Indexatie van Rijksbijdragen met 4% op advies van de PO raad, ter compensatie van de vastgestelde CAO in 2023.
- **Lasten:**
  - hogere lasten, dit door de hogere materiaal- en personeelskosten.
  - rekening houdend dat alle vacatures worden ingevuld;
  - rekening houdend met het activeren en afschrijven van groot onderhoud, derhalve geen dotatie aan de voorziening groot onderhoud.
  - benodigde investeringen in de Het Fundament en de Uijenborch.
  - het Baken zal in 2025 nieuwbouw/renovatie krijgen. In de begroting is rekening gehouden met een bijdrage vanuit de eigen middelen

De negatieve resultaten van 2024 tot en met 2028 worden verklaard door:

- 1) In 'besteding surplus publiek eigen vermogen' is vastgelegd dat De Stroming meerjarig extra middelen inzet ten behoeve van passend onderwijs.
- 2) De inzet van de nog te besteden bestemmingsreserve NPO.

De komende jaren zal er goed gekeken worden dat De Stroming een zachte landing maakt richting de signaleringswaarde bepaald door de overheid.

Meerjaren balans

De meerjaren balans is hieronder weergegeven.

Activa	realisatie 2023	budget 2024	budget 2025	budget 2026	budget 2027	budget 2028
Materiële vaste activa	2.516.772	2.886.138	3.411.799	3.197.238	2.972.954	2.650.796
Financiële activa	21.750	21.750	21.750	21.750	21.750	21.750
Vorderingen	242.110	242.110	242.110	242.110	242.110	242.110
Effecten	859.666	859.666	859.666	859.666	859.666	859.666
Liquide middelen	6.665.589	5.048.114	3.622.029	3.127.375	2.285.674	1.498.027
Totaal	10.305.886	9.057.777	8.157.354	7.448.139	6.382.153	5.272.348
Passiva						
Algemene reserve	1.583.747	1.064.934	799.141	460.469	-33.075	-673.508
Bestemmingsreserve publiek	4.523.741	3.689.262	2.924.262	2.459.262	1.994.262	1.529.262
Bestemmingsreserve privaat	1.442.552	1.442.552	1.442.552	1.442.552	1.442.552	1.442.552
Voorzieningen	1.113.648	1.223.203	1.357.945	1.456.772	1.353.703	1.353.703
Langlopende schulden	22.143	17.771	13.399	9.028	4.656	284
Kortlopende schulden	1.620.055	1.620.055	1.620.055	1.620.055	1.620.055	1.620.055
Totaal	10.305.886	9.057.777	8.157.354	7.448.139	6.382.153	5.272.348

In de meerjaren balans is de doorwerking van de geraamde resultaten, investeringen, afschrijvingen, dotaties en onttrekkingen aan voorzieningen doorgerekend. De omvang van de vaste activa is bepaald door toevoeging van geplande investeringen en de afname van de geraamde afschrijvingen. De investeringen zijn gelijk verondersteld aan de investeringen.

De liquide middelen worden beïnvloed door de geprognosticeerde resultaten, gecorrigeerd voor afschrijvingen en dotaties, de geplande investeringsuitgaven en de uitgaven vanuit het meerjaren onderhoudsplan. Het eigen vermogen fluctueert met de geprognosticeerde resultaten. De voorzieningen zijn bepaald aan de hand van de begrote dotaties en de meerjaren onderhoudsplannen. Het bestedingsplan zorgt voor dalende resultaten en liquide middelen. De verwachte omvang van de liquide middelen in 2028 voldoet nog aan de signaleringswaarden van Inspectie voor liquiditeit en omvang liquide middelen.

Meerjaren kasstroomprognose

Op basis van de meerjaren balans en de meerjaren exploitatie kan een specificatie worden gemaakt van de doorwerking van de primaire stromen (resultaat, investeringen in activa en onttrekkingen uit voorzieningen) op de beschikbare liquide middelen. Onderstaand is de meerjaren kasstroom weergegeven op de indirecte methode. Dit is dezelfde methode als in de meerjarenbegroting is gehanteerd.

Meerjaren kasstroomoverzicht	Realisatie 2023	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo baten en lasten	€ -398.818	€ -686.051	€ -1.353.292	€ -1.030.794	€ -803.670	€ -958.546	€ -1.105.432
Aanpassingen voor:							
- afschrijvingen	€ -1.522.638	€ 394.437	€ 367.574	€ 402.519	€ 403.892	€ 385.384	€ 356.858
- mutatie voorzieningen	€ 49.123	€ 109.834	€ 109.555	€ 134.742	€ 98.827	€ -103.069	
- mutatie eigen vermogen	€ -22.559						
Mutatie vlottende activa	€ -90.032						
Mutatie kortlopende schulden	€ -1.572						
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	€ -1.986.496	€ -181.780	€ -876.163	€ -493.533	€ -300.951	€ -676.231	€ -748.575
Ontvangen interest	€ 114.247	€ 5.000					
Kasstroom uit operationele activiteiten	€ -1.872.249	€ -176.780	€ -876.163	€ -493.533	€ -300.951	€ -676.231	€ -748.575
(des) Investerings in materiële vaste activa	€ 1.543.489	€ -679.647	€ -736.940	€ -928.180	€ -189.330	€ -161.100	€ -34.700
(des) Investerings in financiële vaste activa	€ -5.550						
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	€ 1.537.939	€ -679.647	€ -736.940	€ -928.180	€ -189.330	€ -161.100	€ -34.700
Mutaties langlopende schulden	€ -4.327	€ -4.372	€ -4.372	€ -4.372	€ -4.372	€ -4.372	€ -4.372
Mutaties liquide middelen	€ -338.637	€ -860.799	€ -1.617.475	€ -1.426.085	€ -494.653	€ -841.703	€ -787.647
Beginstand liquide middelen	€ 7.004.226	€ 7.004.226	€ 6.665.589	€ 5.048.114	€ 3.622.029	€ 3.127.375	€ 2.285.673
Mutatie liquide middelen	€ -338.637	€ -860.799	€ -1.617.475	€ -1.426.085	€ -494.653	€ -841.703	€ -787.647
Eindstand liquide middelen	€ 6.665.589	€ 6.143.427	€ 5.048.114	€ 3.622.029	€ 3.127.375	€ 2.285.673	€ 1.498.026

Meerjaren kengetallen

De tabel hieronder toont de meerjaren kengetallen, op basis van de realisatie 2023 en de begroting 2024-2028. De gehele periode blijft De Strooming boven de eigen grenzen en de signaleringswaarden van de inspectie van het Onderwijs.

Kengetallen	realisatie 2023	budget 2024	budget 2025	budget 2026	budget 2027	budget 2028
Solvabiliteit	84,1%	81,9%	80,0%	78,1%	74,5%	69,3%
Liquiditeit	4,79	3,80	2,92	2,61	2,09	1,60
Absolute omvang liq.middelen	6.665.589	5.048.114	3.622.029	3.127.375	2.285.674	1.498.027

Signaleringswaarde mogelijk bovenmatig publiek vermogen

De berekening van de signaleringswaarde bovenmatig publiek vermogen is gebaseerd op de realisatie 2023 en de begroting 2024-2028. In de begroting wordt de afbouw van het surplus publiek eigen vermogen zichtbaar.

Surplus publiek eigen vermogen	realisatie 2023	budget 2024	budget 2025	budget 2026	budget 2027	budget 2028
Aanschafwaarde gebouwen	628.865	628.865	628.865	628.865	628.865	628.865
Boekwaarde resterende MVA	1.995.647	2.257.273	2.782.935	2.568.373	2.344.089	2.021.931
Totale baten (incl. financiële baten)	16.063.674	15.355.413	15.128.847	15.254.609	15.248.176	15.213.135
Normatief eigen vermogen	3.198.160	3.424.373	3.938.706	3.730.432	3.505.827	3.181.917
Publiek eigen vermogen (incl. NPO)	6.107.488	4.754.196	3.723.402	2.919.732	1.961.186	855.754
Bovenmatig vermogen (incl. NPO)	2.909.328	1.329.823	-215.304	-810.701	-1.544.641	-2.326.163
Publiek eigen vermogen (excl. NPO)	5.340.870	4.084.716	3.053.923	2.250.253	1.291.707	186.274
Bovenmatig vermogen (excl. NPO)	2.239.849	1.329.823	-215.304	-810.701	-1.566.784	-2.326.163

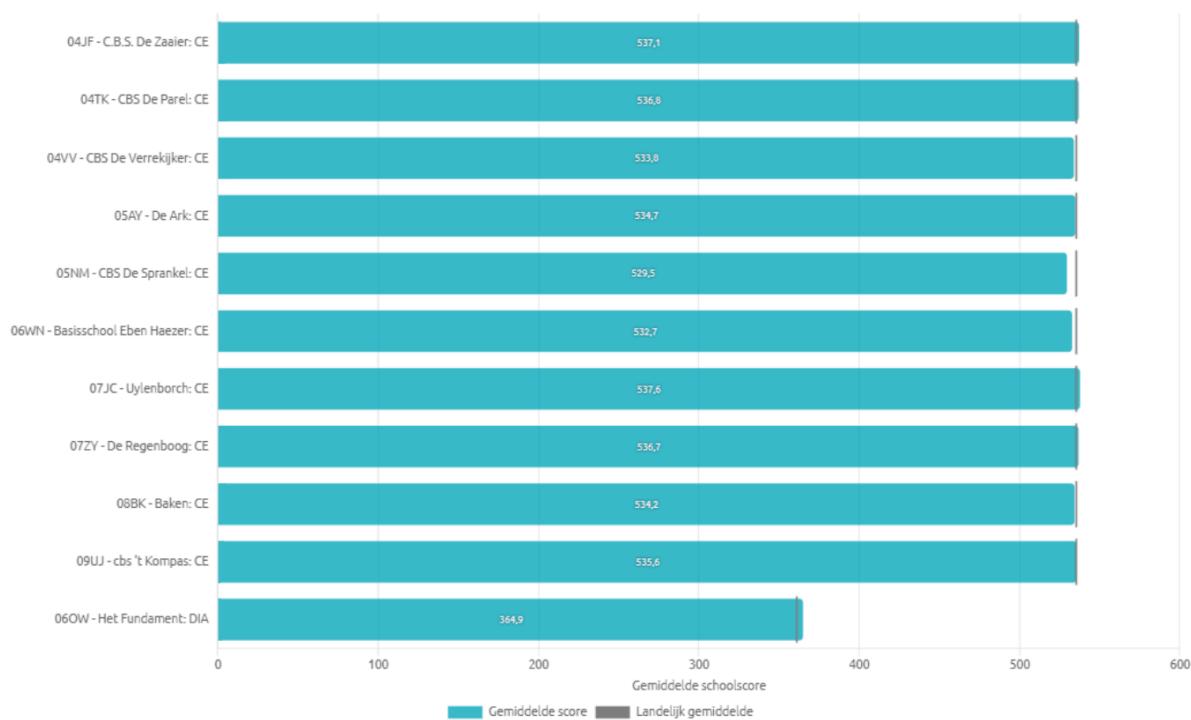

8 Onderwijsprestaties op de scholen

Doorstroomtoets per organisatie (2022 / 2023)

Ultimview van ParnasSys

Schooljaar

2022 / 2023

Schoolweging

20 t/m 40

Organisatie(s)

04JF - C.B.S. De Zaaier 04TK - CBS De Parel 04VV - CBS De Verrekijker 05AY - De Ark 05NM - CBS De Sprankel 06OW - Het Fundament 06WN - Basisschool Eben Haezer 07JC - Uylenborch 07ZY - De Regenboog 08BK - Baken 09UJ - cbs 't Kompas

Gedownload op 30/04/2024

Er hebben zich geen verdere belangrijke ontwikkelingen op het gebied van onderwijskundige en onderwijsprogrammatische zaken voorgedaan in het afgelopen boekjaar.

- **B Jaarrekening**

9 Jaarrekening De Stroming

9.1 Jaarrekening

B1 Grondslagen voor de jaarrekening

Algemene toelichting

Activiteiten

De Stroming verzorgt primair onderwijs in het Land van Heusden en Altena.

Statutaire naam: De Stroming, VPCO in het Land van Heusden en Altena

KvK nummer: 18061433

Rechtsvorm: Stichting

Zetel rechtspersoon: Werkendam

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur een oordeel vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en baten en lasten. De belangrijkste schattingen hebben betrekking op:

- waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijn en eventuele restwaarde.
- de verwachte onderhoudsuitgaven bij bepalingen van de voorziening groot onderhoud.
- de bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor het bepalen van het resultaat, zijn de historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, worden activa, vorderingen, passiva en schulden opgenomen tegen nominale waarde en/of verkrijgingswaarde.

Het bestuur heeft zich een oordeel gevormd over de zaken die in het verslagjaar worden besproken en heeft voor de bedragen die in de jaarrekening zijn opgenomen schattingen gemaakt. Indien dit voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is

de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningpost.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs. (geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor de financiële activa of verplichtingen bij eerste verwerking worden gewaardeerd minus aflossingen, plus of minus cumulatieve afschrijving.)

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's. Door afronding op hele euro's kunnen in het verslag kleine verschillen worden geconstateerd.

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking de realisatiecijfers opgenomen van het voorgaande jaar, alsmede de cijfers van de meest recente, vastgestelde versie van de begroting van het verantwoordingsjaar.

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur onder aftrek van eventuele investeringssubsidies. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Het economisch eigendom van de schoolgebouwen berust bij de gemeente. Indien een gebouw door een school blijvend wordt verlaten, wordt het gebouw "om niet" aan de gemeente overgedragen.

Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Afschrijvingen op inventaris, apparatuur etc. vinden voor het eerst plaats in de maand na aanschaf. De factuurdatum is hiervoor bepalend. De activeringsgrens is € 500. Investerings onder de € 500 worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

De nieuwbouw van Het Kompas wordt in 10 jaar afgeschreven. Kosten voor periodiek groot onderhoud worden ten laste gebracht van de voorziening op het moment dat deze zich voordoen.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa.

Voor vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een

kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van de betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzondere waardevermindingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom-genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindingsverlies is geweest.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen en overlopende activa.

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Effecten

De effecten opgenomen onder de vlottende activa, voor zover deze betrekking hebben op de handelsportefeuille of met betrekking tot eigen-vermogensinstrumenten buiten de handelsportefeuille, worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Alle baten en lasten die voortvloeien uit veranderingen in de reële waarde van deze instrumenten worden direct in de staat van baten en lasten verantwoord.

Liquide middelen

Liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bestuur en worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de eventuele bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen gepresenteerd, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen reserves uit private middelen en reserves uit publieke middelen.

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijk gemaakte lasten. In het geval van een tekort wordt het resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze verplichting zelf opheffen.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

De bestemmingsreserve onderwijskundige vernieuwingen zijn middelen specifiek voor de scholen om te investeren in vernieuwingen, bijvoorbeeld de Talengroep.

De bestemmingsreserve NPO gelden betreft het resultaat van ontvangen bedragen minus de reeds bestede middelen.

De bestemmingsreserves Nieuwbouw en Koelsysteem van De Parel zijn gevormd om de additionele last op de exploitatie inzichtelijk te maken van deze investeringen, ten opzichte van de reguliere lasten. De additionele last wordt namelijk niet bekostigd vanuit de lumpsum. De bestemmingsreserves verminderen jaarlijks met de afschrijvingslasten.

De bestemmingsreserve Restrisico is gebaseerd op de jaarlijkse risicoanalyse. Met deze reserve maakt De Strooming de omvang van restrisico's, die niet zijn opgenomen in de meerjarenbegroting, apart inzichtelijk.

Het "Fonds Vereniging" en het "Personeelsfonds" en de "Reserve Schoolfonds" zijn met eigen middelen d.w.z. zonder subsidie van de overheid opgebouwd. Het voor- of nadelig saldo van de exploitatie wordt toegevoegd c.q. onttrokken aan de reserve c.q. het fonds.

Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

Vorzieningen

Algemeen

Alle voorzieningen zijn nominaal, behalve de jubileumvoorziening. Deze is contant gemaakt (disconteringsvoet van 1%).

Vorzieningen worden gevormd voor in rechte of verplichtingen die op balansdatum bestaan en waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in mindering zijn gebracht. Eveneens worden voorzieningen gevormd voor verliezen die naar waarschijnlijkheid in de toekomst zullen worden geboekt maar die voortkomen uit risico's die op balansdatum aanwezig zijn. Voorzieningen kunnen worden gevormd ter egalisatie van kosten waarbij een deel van de in de toekomst te verwachten uitgaven zijn oorsprong heeft voor balansdatum.

Voorziening langdurig zieken

Per 31 december 2023 is een voorziening voor langdurig zieken gevormd. Hierbij wordt rekening gehouden met toekomstige te betalen salariskosten en transitievergoedingen. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde gezien de korte looptijd van deze voorziening per medewerker.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea is gevormd ter dekking van de kosten van jubileumgratificaties die op grond van de CAO dienen te worden betaald. Daarbij wordt rekening gehouden met de datum indiensttreding, blijfkanspercentage en een uitkering bij 25 en 40-jarig jubileum conform de CAO. De voorziening is gewaardeerd tegen salarisstijging van 1,5%, de discontovoet bedraagt 1%. In 2013 is de pensioenleeftijd van 65 naar 68 jaar gegaan.

Voorziening Wet WAB

Op 1 januari 2020 is de nieuwe Wet arbeidsmarkt in balans (WAB) in werking getreden ter vervanging van de Wet werk en zekerheid (WWZ). Dit houdt in dat bij tijdelijke contracten waarbij het bij het aangaan van het contract zeer waarschijnlijk is dat het contract niet zal worden verlengd, er een transitievergoeding dient te worden uitbetaald aan de medewerker over de looptijd van alle tijdelijke contracten. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde gezien de korte looptijd van deze voorziening per medewerker.

Voorziening onderhoud

De onderhoudsvoorziening beoogt kostenegalisatie voor de uitgaven van groot planmatig onderhoud aan onroerende zaken die door de jaren heen een onregelmatig verloop hebben. De dotaties aan de voorziening zijn gebaseerd op de meerjarenonderhoudsbegroting over een periode van 20 jaar. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening is, rekening houdend met geplande jaarlijkse dotaties, toereikend voor het uit te voeren onderhoud in de periode waarvoor de meerjaren onderhoudsbegroting strekt.

Voor de voorziening groot onderhoud wordt een methodiek gehanteerd waarbij de uitgaven over het gehele onderhoudsplan van de onderwijspannen worden bepaald en deze vervolgens wordt gedeeld door de looptijd van het onderhoudsplan. Deze systematiek leidt ertoe dat er jaarlijks weliswaar een min of meer gelijkblijvende dotatie aan de voorziening groot onderhoud wordt gedaan, maar dat deze te laag of te hoog van omvang kan zijn in vergelijking met de RJ methodiek. Er wordt namelijk beperkt rekening gehouden met individuele onderhoudscomponenten met onderhoudscycli die doorlopen tot na de periode van de huidige onderhoudsplaning.

Bij de bepaling voor de voorziening groot onderhoud ultimo boekjaar is gebruik gemaakt van de tijdelijke uitzonderingsbepaling conform RJO artikel 4, lid 1c.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij eerste waardering tegen de reële waarde gewaardeerd daarna tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste waardering tegen de reële waarde gewaardeerd daarna tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder andere kortlopende schulden zijn geplaatst.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben. Met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Met uitzondering van obligatierente. Deze wordt volgens kasstelsel verantwoord in het jaar van uitbetaling.

Rijksbijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de personele en materiële exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie van OCW. De ontvangen (normatieve) rijksbijdragen uit hoofde van de basisbekostiging (lumpsum) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft (in het jaar van toewijzing) volledig als baten verwerkt in de staat van baten en lasten.

Niet-geoormerkte OCW-subsidies (subsidies die volledig vrij besteedbaar zijn) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig als baten verwerkt in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (G1-doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekening-clausule heeft) worden naar rato van de voortgang (%) van de gesubsidieerde activiteiten verwerkt in de staat van baten en lasten. De subsidies waarvoor nog niet (alle) activiteiten (prestaties) zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de vooruit ontvangen subsidies OCW (overlopende passiva) zolang de bestedingstermijn (subsidietijdvak) nog niet is verlopen.

Geoormerkte OCW-subsidies (G2-doelsubsidies met verrekening-clausule) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de werkelijke subsidiabele

lasten komen (naar rato van de aan het verslagjaar toe te rekenen werkelijke subsidiabele uitgaven). Niet bestede middelen worden verantwoord onder de vooruit ontvangen subsidies OCW (overlopende passiva) zolang de bestedingstermijn (subsidietijdvak) nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord als schuld aan het Ministerie van OCW onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn (subsidietijdvak) is verlopen op balansdatum (terugvordering door OCW).

De doorbetaalde rijksbijdragen vanuit samenwerkingsverband worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar van toewijzing, tenzij toerekening naar schooljaar plaatsvindt (in plaats van per kalenderjaar).

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van bonusbetalingen wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (cao en individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Pensioenverplichtingen

De instelling heeft een toegezegd pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte en contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer

de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Per december 2023 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,5% (2022: 110,9%).

Per school worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Lasten

Afschrijvingen op materiële vaste activa

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële en materiële vaste activa. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode op basis van levensduur conform schema. Dit gebeurt volgens de methode: in het jaar van aanschaf wordt naar tijdsgelang lineair afgeschreven. De gehanteerde activeringsgrens is € 500.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Overige lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Resultaat

Het resultaat van de exploitatie wordt toegevoegd of onttrokken aan de (bestemde) reserve(s), zoals door het college van bestuur besloten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij deze methode wordt het nettoresultaat aangepast voor posten in de staat van baten en lasten die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar, mutaties in de balansposten en posten in de staat van baten en lasten waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorende tot de operationele activiteiten.

De liquiditeitspositie in het kasstroomoverzicht bestaat uit liquide middelen onder aftrek van gerealiseerde bankkredieten. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen wordt opgenomen onder de operationele activiteiten.

**B2 Balans per 31 december 2023
na resultaatbestemming**

Activa	31-12-2023		31-12-2022	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	521.125		537.049	
Inventaris en apparatuur	1.738.817		1.694.456	
Leermiddelen	256.830		306.118	
		<u>2.516.772</u>		<u>2.537.623</u>
Financiële vaste activa				
Waarborgsommen	21.750		16.200	
		<u>21.750</u>		<u>16.200</u>
Vlottende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	14.295		18.694	
Ministerie van OCW	27.616		26.482	
Overige vorderingen en overlopende activa	200.199		187.992	
		<u>242.110</u>		<u>233.168</u>
Effecten				
Effecten (kortlopend)	859.666		778.575	
		<u>859.666</u>		<u>778.575</u>
Liquide middelen				
Kas	851		1.687	
Tegoeden op bankrekeningen	6.664.737		6.998.000	
Overige liquide middelen	-		4.539	
		<u>6.665.589</u>		<u>7.004.226</u>
TOTAAL ACTIVA		<u><u>10.305.886</u></u>		<u><u>10.569.793</u></u>

Passiva	2023		2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	1.583.747		1.352.270	
Bestemmingsreserves	5.966.294		6.504.900	
		<u>7.550.040</u>		<u>7.857.170</u>
Voorzieningen				
Onderhoudsvoorziening	834.465		812.209	
Overige voorzieningen	279.183		252.316	
		<u>1.113.648</u>		<u>1.064.525</u>
Langlopende schulden				
Overige langlopende schulden	22.143		26.470	
		<u>22.143</u>		<u>26.470</u>
Kortlopende schulden				
Crediteuren	216.910		161.395	
Ministerie van OCW	-		-	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	583.158		542.813	
Schulden terzake van pensioenen	21.368		157.401	
Overige kortlopende schulden	(4.885)		247.667	
Overlopende passiva	803.504		512.352	
		<u>1.620.055</u>		<u>1.621.628</u>
TOTAAL PASSIVA		<u><u>10.305.886</u></u>		<u><u>10.569.793</u></u>

B3 Staat van Baten en Lasten 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	15.450.791	14.701.564	14.458.220
Overige overheidsbijdragen	161.793	89.780	72.419
Overige baten	336.844	442.354	361.100
Totaal baten	15.949.427	15.233.698	14.891.739
Lasten			
Personele lasten	13.544.802	12.951.564	12.412.924
Afschrijvingslasten	380.012	394.437	404.860
Huisvestingslasten	1.017.793	989.151	728.525
Overige lasten	820.377	884.992	963.112
Leermiddelen	585.262	699.605	564.494
Totaal lasten	16.348.245	15.919.749	15.073.915
Saldo baten en lasten	-398.818	-686.051	-182.176
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	114.247	5.000	-
Financiële lasten	-	-	156.215
Totaal financiële baten en lasten	114.247	5.000	-156.215
Resultaat baten en lasten	-284.571	-681.051	-338.391

B4 Kasstroomoverzicht 2023

	2023		2022	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		-398.818		-182.176
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	381.277		413.306	
Afschrijvingen desinvesteringen materiële vaste activa	-1.903.916			
Mutaties voorzieningen	49.123		164.270	
Overige mutaties eigen vermogen	-22.559		-11.463	
		<u>-1.496.074</u>		<u>566.113</u>
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	-8.941		394.508	
- Effecten	-81.091		143.325	
- Kortlopende schulden	-1.572		250.858	
		<u>-91.604</u>		<u>788.691</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		<u>-1.986.496</u>		<u>1.172.628</u>
Ontvangen interest	114.247		-156.215	
Betaalde interest	-		-	
		<u>114.247</u>		<u>-156.215</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		<u>-1.872.249</u>		<u>1.016.413</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
(des)Investerings in materiële vaste activa	1.543.489		-835.691	
(des)Investerings in financiële vaste activa	-5.550		-	
		<u>1.537.939</u>		<u>-835.691</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		<u>1.537.939</u>		<u>-835.691</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Mutaties langlopende schulden	-4.327		-4.372	
		<u>-4.327</u>		<u>-4.372</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		<u>-4.327</u>		<u>-4.372</u>
Mutatie liquide middelen		<u>-338.637</u>		<u>176.350</u>
Beginstand liquide middelen	7.004.226		6.827.876	
Mutatie liquide middelen	-338.637		176.350	
Eindstand liquide middelen		<u>6.665.589</u>		<u>7.004.226</u>

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2023

Activa

Vaste activa

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
1.2 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	521.125	537.049
Inventaris en apparatuur	1.738.817	1.694.456
Leermiddelen	256.830	306.118
Overige materiële vaste activa		
	<u>2.516.772</u>	<u>2.537.623</u>

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Leermiddelen	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde</i>				
<i>31-12-2022</i>				
Aanschafwaarde	668.772	3.858.714	1.003.248	5.530.734
Cumulatieve afschrijvingen	-131.723	-2.164.258	-697.130	-2.993.111
	<u>537.049</u>	<u>1.694.456</u>	<u>306.118</u>	<u>2.537.623</u>
<i>Mutaties</i>				
Investerings	13.208	326.198	21.103	360.510
Afschrijvingen	-29.132	-281.753	-70.392	-381.277
Desinvesteringen	-53.116	-1.393.806	-457.077	-1.903.999
Afschrijvingen desinvesteringen	53.116	1.393.723	457.077	1.903.916
	<u>-15.924</u>	<u>44.361</u>	<u>-49.288</u>	<u>-20.851</u>
<i>Boekwaarde</i>				
<i>31-12-2023</i>				
Aanschafwaarde	628.865	2.791.106	567.274	3.987.245
Cumulatieve afschrijvingen	-107.739	-1.052.289	-310.445	-1.470.473
	<u>521.125</u>	<u>1.738.817</u>	<u>256.830</u>	<u>2.516.772</u>

Onder de inventaris en apparatuur worden tevens het meubilair en de ICT verantwoord.
De onder de desinvesteringen en afschrijvingen desinvesteringen opgenomen bedragen, betreffen activa met een boekwaarde 0 en die niet meer aanwezig zijn.

Afschrijvingstermijnen:

Gebouwen en terreinen	8-40 jaar
Inventaris en apparatuur	5-40 jaar
ICT	3-20 jaar
Meubilair	10-30 jaar
Leermiddelen	8-9 jaar

1.3 Financiële vaste activa	31-12		31-12	
	2023		2022	
	€		€	
Waarborgsom	21.750		16.200	
	Boekwaarde 1-1-2023	Betaald in 2023	Terugontvangen 2023	Boekwaarde 31-12-2023
		+	-/-	
Waarborgsom	16.200	5.550	-	21.750
Totaal waarborgsom	16.200	5.550	-	21.750

Vlottende activa	31-12		31-12	
	2023		2022	
	€		€	
1.5 Vorderingen				
Debiteuren	14.295		18.694	
Ministerie van OCW	27.616		26.482	
<i>Overige vorderingen</i>				
Overige vorderingen	121.764		24.104	
Totaal overige vorderingen	121.764		24.104	
<i>Overige overlopende activa</i>				
Vooruitbetaalde kosten	72.955		155.776	
Fietsplan / bedrijfsfitness	5.481		8.112	
Totaal overlopende activa	78.435		163.888	
Totaal vorderingen	242.110		233.168	

1.6 Effecten	31-12		31-12	
	2023		2022	
	€		€	
Effecten (kortlopend)	859.666		778.575	
	Boekwaarde 1-1-2023	Mutaties 2023 Investerings	Koerswinst/verlies en dividend	Boekwaarde 31-12-2022
			-	
Aandelen en obligaties	778.575	-	95.259	859.666
	778.575	-	95.259	859.666

De effecten zijn volledig uit private middelen belegd, zie de bestemmingsreserve. Er is voldaan aan het treasurystatuut.

1.7 Liquide middelen	31-12		31-12	
	2023		2022	
	€		€	
Kas	851		1.687	
Tegoeden op bankrekeningen	6.664.737		6.998.000	
Overige liquide middelen	-		4.539	
	6.665.589		7.004.226	

Passiva

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	1.583.747	1.352.270
Bestemmingsreserves	5.966.294	6.504.900
	<u>7.550.040</u>	<u>7.857.170</u>

	Saldo 31-12-2022	Resultaat- bestemming	Overige mutaties	Saldo 31-12-2023
	€	€	€	€
Algemene reserve	1.352.270	231.477		1.583.747
Bestemmingsreserves (publiek)				
Bestemmingsreserve onderwijskundige vernieuwingen	3.175.000	-465.000	-	2.710.000
Bestemmingsreserve NPO gelden	766.618	-97.139	-	669.479
Bestemmingsreserve nieuwbouw	194.689	-	-	194.689
Bestemmingsreserve koelsysteem	34.573	-	-	34.573
Bestemmingsreserve restrisico	950.000	-35.000	-	915.000
	-	-	-	-
	<u>5.120.880</u>	<u>(597.139)</u>	<u>-</u>	<u>4.523.741</u>
Bestemmingsreserves (privaat)				
Reserve Schoolfonds	293.735	-	(22.559)	271.176
Reserve Stichting	1.078.646	81.091	-	1.159.737
Reserve Personeelsfonds	11.639	-	-	11.639
	<u>1.384.020</u>	<u>81.091</u>	<u>(22.559)</u>	<u>1.442.552</u>
Totaal bestemmingsreserves	<u>6.504.900</u>	<u>(516.048)</u>	<u>(22.559)</u>	<u>5.966.294</u>
Totaal Eigen vermogen	<u>7.857.170</u>	<u>(284.571)</u>	<u>(22.559)</u>	<u>7.550.040</u>

Het bestuur van De Stroming, Stichting voor Protestants Christelijk primair onderwijs in het Land van Heusden en Altena stelt voor het saldo van baten en lasten de bestemming te geven zoals gepresenteerd onder het verloopoverzicht Eigen Vermogen.

De bestemmingsreserve onderwijskundige vernieuwingen is gevormd op basis van de berekening surplus eigen vermogen en de meerjarenbegroting 2024-2028.

De bestemmingsreserve NPO gelden betreft het resultaat van ontvangen bedragen minus de reeds bestede middelen.

De bestemmingsreserve Restrisico is gebaseerd op de jaarlijkse risico-analyse. Met deze reserve maakt De Stroming de omvang van restrisico 's, die niet zijn opgenomen in de meerjarenbegroting, apart inzichtelijk.

De reserve "Stichting" en het "Personeelsfonds" en de " Schoolfonds" zijn met eigen middelen d.w.z. zonder subsidie van de overheid opgebouwd. Het voor- of nadelig saldo van de exploitatie wordt toegevoegd c.q. onttrokken aan de reserve c.q. het fonds.

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
2.2 Voorzieningen		
Personele voorzieningen	279.183	252.316
Onderhoudsvoorziening	834.465	812.209
	<u>1.113.648</u>	<u>1.064.525</u>

	Saldo 31-12-2022	Dotatie 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Saldo 31-12-2023
	€		€	€	€
Personele voorzieningen					
Langdurig zieken	80.228	5.152	50.743	8.127	26.510
Jubilea	165.213	93.211	12.725		245.699
Wet WAB	6.875	99			6.974
Overig					
Onderhoudsvoorziening	812.209	98.476	76.220	-	834.465
Totaal voorzieningen	<u>1.064.525</u>	<u>196.938</u>	<u>139.688</u>	<u>8.127</u>	<u>1.113.648</u>

	Kortlopend deel < 1 jaar	Middenlang deel 1 - 5 jaar	Langlopend deel > 5 jaar	Totaal
	€	€	€	€
Onderverdeling voorzieningen				
Personele voorzieningen				
Langdurig zieken		26.510	-	26.510
Jubilea		18.297	76.007	245.699
Wet WAB		6.974	-	6.974
Overig				
Onderhoudsvoorziening		83.447	166.893	584.126
Totaal voorzieningen		<u>135.228</u>	<u>242.900</u>	<u>735.520</u>

Voorziening langdurig zieken

De analyse van de zieken per 31 december 2023 leidt tot de vorming van een voorziening langdurig zieken. Hierbij wordt rekening gehouden met toekomstige te betalen salariskosten en transitievergoedingen. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde gezien de korte looptijd van deze voorziening per medewerker.

Voorziening jubilea

Hierbij worden aannames gehanteerd omtrent bijvoorbeeld: kostenstijging per jaar, de blijfkans van werknemer, de kans dat het jubileum wordt, pensioenleeftijd. Dit wordt alleen voor het personeel in vaste dienst berekend.

Voorziening Wet WAB

Op 1 januari 2020 is de nieuwe Wet arbeidsmarkt in balans (WAB) in werking getreden ter vervanging van de Wet werk en zekerheid (WWZ). Dit houdt in dat bij tijdelijke contracten waarbij het bij het aangaan van het contract zeer waarschijnlijk is dat het contract niet zal worden verlengd, er een transitievergoeding dient te worden uitbetaald aan de medewerker over de looptijd van alle tijdelijke contracten. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde gezien de korte looptijd van deze voorziening per medewerker.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening gebouwen geschiedt aan de hand van het MJOP (=MeerJaren OnderhoudsPlan). De horizon voor de onderhoudsvoorziening bedraagt 20 jaar.

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
2.3 Langlopende schulden		
Overige langlopende schulden	22.143	26.470

	Saldo 31-12-2021	Investerings 2023	Vrijval 2023	Saldo 31-12-2023
	€		€	€
Vooruitontv. inv. subs. gem. langl.	23.791	-	3.695	20.096
Vooruitontv. inv. subs. priv. langl.	2.679	-	632	2.047
	<u>26.470</u>	<u>-</u>	<u>4.327</u>	<u>22.143</u>

	Kortlopend deel < 1 jaar	Middenlang deel 1 - 5 jaar	Langlopend deel > 5 jaar	Totaal
	€	€	€	€
Onderverdeling voorzieningen				
Vooruitontv. inv. subs. gem. langl.		3.695	14.780	1.621
Vooruitontv. inv. subs. priv. langl.		677	1.370	-
Totaal voorzieningen		<u>4.372</u>	<u>16.150</u>	<u>1.621</u>

2.4 Kortlopende schulden

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
Crediteuren		
Ministerie van OCW	216.910	161.395
Belastingen en premies sociale verzekeringen	583.158	542.813
Schulden terzake van pensioenen	21.368	157.401
Overige kortlopende schulden	(4.885)	247.667
Overlopende passiva	803.504	512.351
	<u>1.620.055</u>	<u>1.621.627</u>
Specificatie overlopende passiva		
Vooruitontvangen subsidies Ministerie van OCW	10.113	50.947
Vooruitontvangen bedragen	79.279	-
Kortlopend deel investeringssubsidies	-	-
Vakantiegeld reservering	449.986	407.753
Bindingstoelage reservering	30.998	39.678
Fietsplan / bedrijfsfitness	3.760	-
Vooruitontvangen investeringssubsidies gemeente	3.695	3.695
Vooruitontvangen investeringssubsidies privaat	677	677
Overige overlopende passiva	224.996	9.602
	<u>803.504</u>	<u>512.352</u>

VERANTWOORDING SUBSIDIES (MODEL G)

Brinnr:

41239

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Opleiding tot Leraar	SOOL22303	6-12-2022	onderhanden
Opleiding tot Leraar	SOOL210267	3-3-2022	onderhanden
Opleiding tot Leraar	SOOL22301	10-11-2022	onderhanden
Lerarenbeurs	1956326	20-6-2023	onderhanden
Opleiding tot Leraar	SOOL23381	15-12-2023	onderhanden
Opleiding tot Leraar	SOOL23384	13-12-2023	onderhanden
Opleiding tot Leraar	SOOL23385	8-12-2023	onderhanden
Opleiding tot Leraar	SOOL23585	8-12-2023	onderhanden
Opleiding tot Leraar	SOOL23599	14-12-2023	onderhanden
Opleiding tot Leraar	SOOL23038	13-4-2023	onderhanden
Opleiding tot Leraar	SOOL210265	3-3-2022	onderhanden
Lerarenbeurs	2021/2/1784081	19-2-2021	ja, goed afgerond
Lerarenbeurs	2022/2/20444337	20-10-2022	ja, goed afgerond
Lerarenbeurs	2022/2/17948056	22-2-2022	ja, goed afgerond
Lerarenbeurs	2023/2/22415916	17-7-2023	ja, goed afgerond
Studieverlof Regenboog	1278769-1	22-8-2022	ja, goed afgerond
Studieverlof Baken	1278767-1	22-8-2022	ja, goed afgerond
Studieverlof Baken	1349702-1	22-8-2023	onderhanden
Zij-instroom	2022/2/20844337	20-10-2022	onderhanden
Zij-instroom	1322199	21-3-2023	onderhanden

G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar

Niet van toepassing

G2B. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Niet van toepassing

B6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

In de loop van 2020 heeft CBS De Parel te Rijswijk met HOPPAS kinderopvang en met instemming van Gemeente Altena een verhuurovereenkomst voor bepaalde tijd afgesloten. Deze is met een jaar verlengd. Het betreft een bedrag van € 10.080 per jaar.

In de loop van 2020 heeft CBS De Zaaier te Andel met HOPPAS kinderopvang en met instemming van Gemeente Altena een nieuwe verhuurovereenkomst voor bepaalde tijd afgesloten. Deze is met een jaar verlengd. Het betreft een bedrag van € 6.000 per jaar.

De Stroming heeft per 1-1-2018 een huurovereenkomst met de ISO Groep. De jaarlijkse verplichting bedraagt € 54.740,40 (incl BTW). De overeenkomst heeft een looptijd van 6 jaar.

In de loop van 2020 heeft CBS De Verrekijker te Waardhuizen met HOPPAS Kinderopvang en met instemming van Gemeente Altena een nieuwe verhuurovereenkomst voor bepaalde tijd afgesloten. Deze is met een jaar verlengd. Het betreft een bedrag van € 7.350 per jaar.

Model E: Overzicht verbonden partijen

Verbonden partijen

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *
SWV Driegang	Stichting	Gorinchem	4
SWV PO 30-10	Stichting	Drunen	4

* Code activiteiten:

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overige

B7 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2023

Baten

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
3.1 (Rijks)bijdragen Ministerie van OCW			
Rijksbijdrage Lumpsum	14.752.533	14.140.842	13.152.922
Overige (niet) geormerkte subsidies	75.000	159.009	750.776
Doorbetalingen rijksbijdragen SWV	623.258	401.713	554.522
Totaal (Rijks)bijdrage Ministerie van OCW	<u>15.450.791</u>	<u>14.701.564</u>	<u>14.458.220</u>
3.2 Overige overheidsbijdragen			
Gemeentelijke bijdragen	157.466	85.453	68.047
Overige overheidsbijdragen	4.327	4.327	4.372
Totaal overige overheidsbijdragen	<u>161.793</u>	<u>89.780</u>	<u>72.419</u>
3.5 Overige baten			
Verhuur onroerende zaken	81.427	54.220	41.190
Detachering personeel	28.559	82.558	76.446
Ouderbijdragen/Ouderraad	22.649	38.660	-2.459
Excursies, reizen en activiteiten	51.832	45.311	45.444
Overige	152.377	221.605	200.479
Totaal overige baten	<u>336.844</u>	<u>442.354</u>	<u>361.100</u>

Lasten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	12.955.989	12.332.329	11.534.433
Dotaties/vrijval personele voorzieningen		-	188.492
Ontrekkings/vrijval personele voorzieningen			164.919
Nascholing	280.873	291.065	264.594
Inhuur externen	311.229	260.423	381.192
Kosten arbodienst	37.706	50.100	52.684
Knelpunten passend onderwijs	42.792	-	-
Schoolontwikkeling en innovatie	15.286	-	3.893
Overige personele lasten	71.150	51.925	65.189
	<u>13.715.026</u>	<u>12.985.842</u>	<u>12.655.396</u>
Uitkeringen (-/-)	-170.223	-34.278	-242.472
	<u>13.544.802</u>	<u>12.951.564</u>	<u>12.412.924</u>
Specificatie Lonen en salarissen			
Salariskosten	9.906.042	9.266.798	9.013.598
Sociale lasten	1.603.128	1.542.710	1.416.347
Premies Participatiefonds	-	-	117.876
Premies Vervangingsfonds	-	-	4.072
Pensioenpremies	1.446.819	1.522.821	1.335.951
	<u>12.955.989</u>	<u>12.332.329</u>	<u>11.887.844</u>
Aantal fte's	FTE's 2023		FTE's 2022
OP	129,23		123,72
OOP	31,08		26,36
DIR	7,41		6,88
	<u>167,72</u>		<u>156,96</u>

De FTE's bij het bevoegd gezag hebben betrekking op het gemiddeld aantal werkzame medewerkers.

4.2 Afschrijvingslasten

Gebouwen en terreinen	29.132	25.417	23.339
Meubilair	69.578	70.021	59.753
Inventaris en apparatuur	169.211	176.623	203.681
Leermiddelen	70.392	75.422	68.099
Overige materiële vaste activa	41.698	46.954	30.299
Boekresultaat desinvesteringen	-	-	19.689
	<u>380.012</u>	<u>394.437</u>	<u>404.860</u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
4.3 Huisvestingslasten			
Huur	3.608	4.000	5.601
Verzekeringen	-	-	711
Onderhoudsvoorziening dotatie/vrijval (-/-)	98.476	138.516	98.475
Onderhoud gebouwen/installaties	119.182	96.765	104.024
Energie en water	333.471	402.100	153.581
Schoonmaakkosten	327.916	259.850	229.611
Heffingen	41.198	34.350	9.291
Tuinonderhoud	24.200	17.870	19.262
Bewaking en beveiliging	20.471	14.750	12.918
Onderhoudsbeheer	-	-	13.926
Overige huisvestingslasten	49.271	20.950	81.125
Totaal huisvestingslasten	<u>1.017.793</u>	<u>989.151</u>	<u>728.525</u>
4.4 Overige lasten			
Administratie en beheer	150.675	136.732	177.690
Reis- en verblijfkosten	140	250	13
Accountantskosten	24.200	18.000	12.082
Advieskosten	-	-	-
Kantoorbenodigdheden/drukwerk	6.892	5.925	7.325
Telefoon- en portokosten e.d.	24.898	33.275	28.799
Kosten RvT/bestuur	2.109	10.000	8.653
Overige administratielasten	48.951	37.290	49.691
Werving - open/info dagen	7.805	9.150	21.612
Representatie	8.123	12.000	9.087
Kantinekosten	30.167	24.800	28.246
Drukwerk en repro	84.113	84.850	250.035
Excursies / werkweek / sport	91.179	91.970	82.107
Contributies/abonnementen	90.520	115.900	65.129
Medezeggenschap	9.738	11.100	9.018
Verzekeringen	6.195	10.300	8.170
Overige instellingslasten	234.672	283.450	205.455
Totaal overige instellingslasten	<u>820.377</u>	<u>884.992</u>	<u>963.112</u>
Accountantshonoraria			
Onderzoek jaarrekening	24.200	18.000	12.082
Andere controleopdrachten	-	-	-
Fiscale adviezen	-	-	-
Andere niet- controlediensten	-	-	-
	<u>24.200</u>	<u>18.000</u>	<u>12.082</u>

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
4.4 Leermiddelen			
Inventaris en apparatuur	334.041	394.675	293.691
Leer- en hulpmiddelen	251.221	304.930	270.803
Totaal leermiddelen	<u>585.262</u>	<u>699.605</u>	<u>564.494</u>

5. Financiële baten en lasten

Financiële baten			
Waardestijging effecten	81.091	-	-
Rentebaten	33.156	5.000	-
Financiële lasten			
Rentelasten		-	156.215
Totaal financiële baten en lasten	<u>114.247</u>	<u>5.000</u>	<u>-156.215</u>

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

WNT-verantwoording 2023 De Strooming

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op De Strooming.

Het voor deze stichting toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 159.000

Het totaal aantal complexiteitspunten voor de stichting is 7. Zie onderstaande berekening.

Complexiteitspunten	
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	4
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	2
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1
Totaal aantal complexiteitspunten	7
Bezoldigingsklasse	C
Bezoldigingsmaximum	€ 159.000

De complexiteitspunten voor de WNT 2023 zijn door de Raad van Commissarissen goedgekeurd.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023	
Bedragen x € 1	M. de Kock
	Voorzitter
Functiegegevens	CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,9
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 111.463
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.517
Subtotaal	€ 130.980
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 143.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0
Bezoldiging	€ 130.980
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t

Gegevens 2022	
Bedragen x € 1	M. de Kock
	Voorzitter
Functiegegevens	
	CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/09-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,9
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	€ 31.521
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 6.174
Subtotaal	€ 37.695
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 46.327

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2023					
Bedragen x € 1	T. Groeneveld	P.W.J. van Dalen	R. Bouman	A. Smits	K.A.J. Oudshoorn
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging	€ 7.155	€ 4.770	€ 4.770	€ 4.770	€ 4.770
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 23.850	€ 15.900	€ 15.900	€ 15.900	€ 15.900
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bezoldiging					
Bezoldiging	€ 7.155	€ 4.770	€ 4.770	€ 4.770	€ 4.770
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t	N.v.t	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t	N.v.t	N.v.t	N.v.t	N.v.t

Gegevens 2022						
Bedragen x € 1	T. Groeneveld	P.W.J. van Dalen	R. Bouman	A. Smits	G.M. Verhoeven	K.A.J. Oudshoorn
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/08	01/01-31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 6.930	€ 4.620	€ 4.620	€ 4.620	€ 2.695	€ 4.620
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 23.100	€ 15.400	€ 15.400	€ 15.400	€ 10.253	€ 15.400

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Niet van toepassing

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900

Niet van toepassing

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.900 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is.

Niet van toepassing

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is.

Niet van toepassing

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Ondertekening college van bestuur en raad van commissarissen

College van bestuur			
Naam	Functie	Datum	Ondertekening
De heer M. de Kock	Voorzitter	26-08-2024	w.g.
Raad van Commissarissen / Toezichthouders			
Naam	Functie	Datum	Ondertekening
Mevrouw P.W.J.. van Dalen-van Balen	Auditcommissie	29-8-2024	w.g.
Mevrouw R. Bouman-Bouman	Lid	29-8-2024	w.g.
De heer T. Groeneveld	Voorzitter	29-8-2024	w.g.
De heer A. Smits	Remuneratiecommissie	29-8-2024	w.g.
De heer K.A.J. Oudshoorn	Vice-voorzitter	29-8-2024	w.g.
De getekende versie ligt ten kantore.			

- **C Overige gegevens**

9.2 *Controleverklaring van de onafhankelijk accountant*

